

V
I
G
R
E
D

ŽENSKI LIST

1930

2

DVOJNO ZIMSKO VESELJE

daje ličnost lepe in pedantno čiste volnene obleke. Ako se ne pere kakor je treba, se stisne in daje utis stare ponošene obleke. V mlačni raztopini Schichtovega Radiona se stvari nalahko ožmejo in ostanejo mehke in lahke ter varujejo svojo prvotno barvo in sveži ton. Ves ta posel se opravlja hitro in brez truda, ako se uporablja

Schicht^{ov}
RADION

Dr. Rm. Gassner — V. O.:

Ženska duša.

Novemu žioljenju, mladostnemu brstenju naj veljajo te vrstice globoko misleče poznavalke ženske duše dr. Rosm. Gassner.

Kje je izvir novega od vseh pričakovanega preobrata? Za katerimi gorami vzhaja čista, svetla zarja novega žioljenja? Mnogi človeški otroci ga pričakujejo iz današnjega modnega ali športnega udejstvovanja, drugi iz tehnike. Stvarnik pa ga je položil v malo, a močno, čisto žensko dušo.

Hočete, da vzklije novo žioljenje, utrdite omehkuženo dušo današnjih žena in jo oplemenitite!

Pridite, sestre! Poslušajmo v tihi zbranosti in miru, kako naj očistimo in vzgojimo našo ženskost, da bo vredna nositeljica novega žioljenja!

Življenje in vera.

Nekaj velikega je v domotožju po živem žioljenju, ki se vedno nanovo vzbuja v človeštvu. Kamorkoli se dandanes ozremo, najdemo težnjo po novem žioljenju. To koprnenje je temeljni akord onih, ki še niso podlegli toposti materijalizma. Domotožje in hrepenenje ne smeta ostati sama. Ne smemo samo zahtevati preobrata k dobremu, svetemu, božjemu — verovati moramo, da to tudi pride. Vera je sila, je oblast v kraljestvu nadnaravnosti. Kolikor časa človek veruje, lahko zida; kolikor časa omahuje, je nesiguren, brezploden. Zato je vera v Boga, v dobro, žioljenjska resničnost religioznega človeka. Njegova moč je vera. Kaj vedo večni godrnjavci o ustvarjajočem žioljenju pobožnovernega človeškega otroka!

Zato: presrečna, blagoslopljena, če nosiš pobožno vero v svoji duši! Čuvaj jo z vsemi močmi!

Poznaš-li malo belo hostijo, ki obsega božje Žioljenje? O pridi, hrani se z njo! Navadno pšenično zrnce spreminja svoje naravno žioljenje v božje — ali ne bo evharistični kruh ustvaril v Tebi nadnaravne vere in je utrdil?

Edino iz katoliške vere kipi ona nepremagljiva vera v novo žioljenje, ki ima moč preobraziti svet. Ker čez vse prevare stoji Kristus — naš veliki sveti Brat, ki je žrtvoval svoje žioljenje, da nam Žioljenje večno daruje.

Priznavamo, da verujemo v novo žioljenje, verujemo, da sme vprav žena utirati pot novemu žioljenju tako tiho in močno kot Marija — Največja med ženami! Ta vera nam daj moči, da posvetimo našo žensko nravo!

Mariji!

*Ti velika Molilka Marija,
prosi za me!
Svojo dušo nosim v trepetajočih rokah,
ker tisoč raztresenih luči mi sveti k zemlji.
Molilka Marija! Iz Tvoje zbranosti in moči
naj žarek me sveti krepí.
Ti si skrivnostna Roža,
sveti Tempel — pobožno veliki,
si Večnemu odprta čista Posoda,
si naše veselje, ljubezen in up!
Devica Marija — moleča Dekla!
Iz globin svoje duše Ti tožim:
Molila bi rada a znam le brbljati,
oprostila bi se od vseh stvari.
Kot Ti bi Zveličarja rada nosila
in le o Njem bi ljudem govorila.
Ti sveta Žena — moji stiski pomagaj,
stri kačo mi v duši — Molilka Marija!*

Dr. Fr. Jaklič:

Katoliška akcija in ženstvo.

Veliko se danes govori, piše in naroča o katoliški akciji. Ali pa vedo vsi dovolj o njej? Zato pogledjmo najprej nje bistvo!

Temni vidiki se zadnja desetletja odpirajo opazovalcu katoliškega življa in papež Pij XI. se je v svoji okrožnici o Kristusu Kralju bridko pritožil nad javnim odpadom, ki se čedalje bolj širi v človeški družbi v njeno nepopravljivo škodo. Ta odpad je poklicala duhovna struja, ki se imenuje *laicism*, to je stremljenje, da se naj človeštvo na vseh popriščih omike in napredka povsem osamosvoji in loči od Boga ter njegovih zapovedi. Zlasti večja mesta, v katerih se človeško snovanje in delovanje stopnjuje do viška, na zunaj vedno bolj izgiblajo svoj krščanski značaj; iz njih se pa po nešteto žilah raztaka bogoodtujena in bogomrzka miselnost v manjša mesta in vasi. Novo, še tem usodnejše paganstvo se širi.

»Ako bi bili verniki splošno uverjeni, da je njih dolžnost, hrabro in vedno se boriti pod zastavo Kristusa Kralja, bi v njih kmalu razplamtel ogenj apostolstva in bi se trudili, odtujene in nepoučene duše spraviti s svojim Gospodom.« S temi obzirnimi besedami očita oče krščanstva vernikom obojega spola in vseh stanov, da imajo premalo apostolske vneme in ne izrabijo vsega svojega vpliva na druge. Vsak katoličan in vsaka katoličanka bi se morala zavedati premoči krščanskega svetovnega nazora napram drugim svetovnim nazorom. Oni, ki stojijo zunaj občestva Cerkve, še vse bolj jasno vidijo duhovno prvenstvo krščanstva. Kakaj torej ne dvignemo vsi teh neizčrpnih zakladov, zakaj medlimo, stoječ ob viru življenja, v svoji lastni nemoči? In zakaj ne podajamo, kakor Kristus Samaritanki, tudi drugim iz tega živega studenca?

Laičnega apostolstva je treba.

Nalogo, obnoviti in presnavljati človeško družbo, je Kristus sicer poveril cerkveni hierarhiji, papežu, škofom in njih sodelavcem-duhovnikom, saj je njim rekel: »Vi ste sol zemlje, vi ste luč sveta.« Cerkevna hierarhija pa ne zmore vsega sama in resnične so besede nemškega kardinala Faulhaberja: »Škofje in duhovniki so preobloženi z neposrednim dušnim pastirstvom. S težavo polnijo s svojim glasom cerkveno notranjščino. Zunaj pa, po cestah in hišah, pridigajo sovražniki Cerkve in krščanskega svetovnega nazora na tisoč in tisoč prižnicah s tisoč jeziki in časopisi. Če so sovražniki Cerkve čuječi, njeni prijatelji ne smejo spat. Če sovražniki Cerkve govorijo, njeni prijatelji ne smejo molčati. Če so sovražniki pripravljeni na boj, prijatelji ne smejo pustiti, da meč duha rjavi. Če toliko ljudi pada v njihova paganstva, morajo vsi, ki nosijo Kristusovo ime, in ne le duhovniki, postati spoznavalci in apostoli.«

Tudi laiki so torej poklicani in nujno pozvani h graditvi božjega kraljestva v dušah.

Sv. Pavel nam v svojih pismih globokoumno podaja razlog, zakaj je apostolsko vplivanje na druge dolžnosti vsakega vernika. Kristusova Cerkev mu je skrivnostno telo Kristusovo, katero ima sicer različne ude z različnimi nalogami in opravili, vsi udje so pa tesno spojeni med seboj in tvorijo živo enoto, da eden skrbi in dela za drugega. »Tako nas je več združenih v eno telo v Kristusu, vsi pa smo drug drugega udje. In če en ud kaj trpi, trpe z njim vsi udje,« lepo pravi apostol narodov.

In da more vernik svoje laično apostolstvo tem uspešneje vršiti, je Kristus postavil poseben zakrament, sv. birmo. Po krstu smo postali božji otroci, po birmi pa postanemo božji apostoli in prejmemo članstvo splošnega duhovništva, katero ima sveti Pavel v mislih, ko piše maloazijskim vernikom: »Vi pa ste sveto duhovništvo.«

Globoka misel to in šele zadnja doba jo je začela bolj poudarjati: da je namreč prejel vsak vernik v zakramentu sv. birmе neko duhovsko posvečenje, da more sodelovati s hierarhijo pri posvečevanju duš. Nevidna milost Duha Posvečevalca se je takrat razlila nadenj ter ga s svojim neizbrisnim znamenjem uvrstila v krog laičnega apostolata.

Že apostol Pavel se v svojih pismih zahvaljuje onim, ki so ž njim sodelovali v evangeliju. Pri tem pa ne misli na duhovnike, ampak na može in žene iz laičnega stanu. Kako blagodejen vpliv je imelo ravno ženstvo na porast in razcvit prvih cerkvenih občin!

Kaj je torej katoliška akcija?

Cerkvena oblast jo je označila: »Katoliška akcija je sodelovanje vernikov v poslanstvu Cerkve za krepitev, širjenje, udejstvovanje in obrambo katoliških načel v zasebnem, družinskem in socialnem življenju.« Ona je torej laični apostolat, izvrševan v kar največjem obsegu, vojen od dušnih pastirjev. Po njem je laik uvrščen v višji krog, v krog cerkvene hierarhije, kateri pomaga preosnavljati svoje znance po Kristusovih načelih.

Iz bistva katoliške akcije potekajo te njene lastnosti:

Ona je nekaj izključno cerkvenega, je notranja zadeva Cerkve.

Verniki se v njej udeležujejo ob strani cerkvene hierarhije, do katere kažejo veselo pripravljenost. Iz njihovih vrst se tvori močna bojna vrsta v rokah škofov in papeža.

Katoliška akcija je nepolitična in nadstrankarska. Nikakor, pa ni nasprotna političnemu udejstvovanju vernikov, katero jim je veliki Leon XIII. tako zabičaval. Njeno načelo je: nič ne opustiti, če se da izkazati človeški družbi kakšna dobrota, ki je v kakršnikoli zvezi z božjim poslanstvom Cerkve.

Jasno je torej, da ne bo oškodovala ali ovirala tudi dosedanjih katoliških organizacij, naj so že verske, prosvetne ali dobrodelne; one bodo marveč iz nje nujno zrastle, kjerkoli so potrebne, in bodo iz nje črpale pravega duha.

Glede njenega zunanjega ustroja pa je dejal papežev poslanik Pacelli: »Katoliška akcija ne pozna nobene splošno veljavne zunanje oblike. Ustvarja si svojo obliko po vsakokratnem verskem in cerkvenem položaju dežel in narodov.«

Taka je torej katoliška akcija.

Kakšne naloge čakajo v njej naše ženstvo?

Delokrog katoliške akcije je nepregleden. Kakor daleč namreč sega katoliški verski in nravni nauk, tako daleč mora tudi segati vpliv laičnega apostolata. In vsak človek ima drugačno okolico, na katero naj vpliva. Zato se naloge ženstva v katoliški akciji sploh ne dajo našteti po točkah, ampak je možnih samo nekaj opozoril, ob katerih se bodo novi vidiki še vedno sproti odpirali.

1. Pred vsem se bo treba potruditi za versko poglabljanje. Velik del ženstva je glede vere in nравnosti le preveč odvisen od okolice: z vernimi so verne, z mlačnimi mlačne, z brezvernimi brezverne. V zakonih, v službah in v izseljeništvu se to jasno vidi in nam priča o pomanjkanju lastnega živega prepričanja, ki bi se moralo samo nase opirati. Kako samevajo večkrat resnejši solidnejši članki verske vsebine! Brez solidne hrane pa tudi ni močnega življenja. Moramo si s čtivom in razmišljanjem Kristusa globoko vsaditi v dušo, če ga naj po katoliški akciji priobčujemo drugim. Saj ogenj se vžiga ob ognju, življenje ob življenju.

2. Ko pa smo sami postali bogati po veri, jo moramo priobčevati še drugim. Vsaka naj torej naredi v duhu seznam vseh oseb, na katere naj versko vpliva, in dobro naj premisli vsebino in način. Najuspešnejši in najkrajši način netenja vere v mrzlih ali mlačnih je ta, da jih kar neposredno pritegnemo k verskemu udejstvovanju; nedeljska maša, cerkveni govori, popoldansko bogoslužje, pogostnejši zakramenti, skupne in zasebne adoracije, pokorščina do ukazanih postov itd. jim budijo versko prepričanje. Zlasti še misijon in duhovne vaje.

Še močnejši bo učinek, če jih pridružimo verskim organizacijam, kot so: Marijine kongregacije, tretji red, Apostolstvo sv. Cirila in Metoda itd.

Lepota božjega hrama in bogoslužja je vabilo za njegov obisk. Kako lepo delo se tu nudi ženski ljubezni do Boga in ženskemu okusu!

Kako veliko dobrega stori za vso družino dober list! Brez hrupa jo obišče vsak mesec ter jim pove vselej veliko lepega in koristnega. Semtertja je treba naročnike še posebej opozoriti na tiste članke, ki so zanje še posebno važni. V vsako hišo naše glavne katoliške liste!

3. Zlasti veliko se pričakuje od našega dobrega ženstva za obnovo zrahljane in večkrat kruto žaljene nравnosti. Tu bo katoliška akcija s svojim delom od osebe do osebe še posebno uspela.

Najvažnejše je seveda materinsko vprašanje. Ali bo med Slovenci zakon še sveta, božja ustanova, katere glavni cilj je rojstvo otrok, in sicer vseh,

brez omejitve in brez samolastnega odločanja glede števila? Včasih je bilo življenje v naših krajih neizmerno težavnejše, pa so naše babice in prababice nesebično posredovale življenje od Boga številnim otrokom ter so jih z delom in zaupanjem na Boga pošteno preživljale. Njih vnukinje in pravnukinje pa kličejo z zlorabo zakona božji srd nase. Kaj bo z našim malim slovenskim narodičem? Poštene naše matere, slava in hvala vam! Bodite svetilniki v temi zablod še drugim! Dvignite v javnosti ugled poštenega materinstva! Budite vest in zaupanje na božjo skrb za otroke! To bodi vaša velekatoliška akcija!

Naše pošteno ženstvo naj vpliva z zgledom zlasti, pa tudi z besedo, da se tako ne udomačijo in razširijo izrodki materialistične mode. Koliko zla povzroči nenravnost v obleki, čeprav se njeni učinki ne opažajo! Kako malo se takim osebam smilijo duše onih, ki so že itak izročeni silnim notranjim borbam in zunanjim nevarnostim. Ali ni tudi za naše slovensko ženstvo zapisano: »Gorje svetu zaradi pohujšanja!«

Potem predstave, kino, turistika, sport, nravnost v čtivu in pogovorih — koliko lepih prilik za vplivanje osebe do osebe, za delovanje v smislu katoliške akcije!

Na gorah se turisti navežejo na vrh, da če eden pada, ga drugi obdrži. Za marsikatero izgubljeno ovčico, ali pa za tako, ki je na tem, da bo zašla, se pa nobena znanka ne zmeni. Vsaka taka sirota ima kakšno znano dobro osebo, ki bi lahko vplivala nanjo; če je pa še nima, se ji naj katera izmed poštenih ljubeče približa in ji pomaga na pravo pot. Za dušo gre! In le zavedajmo se, da se npravno zlo nikoli ne izživi le v eni duši, ampak sega na okoliščino in gre kot žalostna dediščina iz roda v rod.

In še nešteto drugih nalog iz področja nravnosti čaka, le malo razmišljati je treba in se skupno posvetovati.

4. Ko se »četrti stan«, stan proletarcev, odtuja Bogu in Cerkvi ter skuša s protikrščanskimi metodami odpomoči krivicam, ki jih res večkrat kruto tlačijo, jim pokažimo dobrohotno zanimanje in umevanje. V delavskih krajih je veliko bede, zato tudi veliko prilike za dobre osebnostne vplive. V vlemestih se bogoodtujene družine najlaglje pridobivajo za Boga ob času bolezni, ko pride redovnica v hišo streč. Ali ni skoraj v vsakem kraju kakšne slične prilike tudi za laično ženstvo? Elizabetne konference, javne dobrodelne kuhinje, zasebna dobrodelnost do ubožcev, do zapuščenih starih poslov itd.: po delih telesnega usmiljenja se pripravi pot duhovniku in Bogu.

Ne pozabiti tudi na delo za iztreznenje našega naroda! Toliko se pri nas zapije, da pride na vsakega Slovenca in vsako Slovenko letnih 2500 Din. Za te ogromne vsote pa kupujemo le prokletstvo za dušo in telo, posameznike in cele družine. Modra ženska beseda in modro žensko ravnanje bo tu veliko pomagalo.

5. Obrniti je pa treba pogled tudi na prihodnost in si vzgojiti rod, ki bo trden in odločen v veri in poštenju. Pospeševati mladinske katoliške organizacije, zavzeti se za zapuščeno mladino, voditi doraščajoče deklice v nevarnih letih: same naloge, ki zahtevajo osebnih stikov in prizadevanj, torej dela po katoliški akciji.

In tako dalje. Ko gledamo v lastno notranjost, če je vse v redu, in prehajamo v duhu od dolžnosti do dolžnosti, se včasih vprašajmo tudi o tem, pri kateri osebi in s kakšnimi sredstvi bi lahko ta in ta greh zabranili in kje bi lahko pomagali, da vzbrsti ta ali ona čednost. Saj kdor ljubi nravni red, ga mora

ljubiti in pospeševati tudi v drugih, kamor le more
seči njegov osebni stik. Resna vnema in smotern načrt bosta do-
segla čudovite učinke.

Tudi najbolj nežna ženska duša ima lahko ogromen apostolski vpliv
na okolico in resnične so besede starega Deseničana v Veroniki Deseniški:

Doslej sem mislil, da stoji življenje
na bronastih nogah — kovaško delo,
zdaj pa izvem,
da njega pajčevinasto tkanino
nam drobni, beli prsti snujejo.

J. D.:

Moj poklic.

Na poziv v 1. šte. »Vigredi« je prišlo že nekaj prav lepih odgovorov
iz raznih slojev ženskih poklicev. Pogrešamo pa še izjav, n. pr. iz preprostega
podeželskega življenja in iz delavskih vrst. Ker bi radi imeli poročil iz vseh
ženskih poklicev, da moremo potem vsestransko obdelati prevažno vprašanje
ženskih poklicev, pozivljemo ponovno in prav ljudno vabimo k sodelovanju
splošno vse ženstvo, zlasti one, ki se doslej niso odzvale. Prečitajte še enkrat
navodilo za odgovor v januarski številki in takoj odgovorite! Kolikor bo prišlo
odgovorov do zadnjega februarja, jih bomo porabili za naše skupno delo za
izboljšanje ženskih poklicev, na nadaljne se ne bomo mogli več ozirati. —
Opozarjamo pa, da je dolžnost nas samih, da se pobrigamo za pravilno razu-
mevanje svojega poklica in da moramo same pri tem sodelovati. Če bomo
čakale, da bodo drugi delali za nas, ali da nam bo padlo kar zrelo jabolko
v naročje, bomo čakale zaman. Na nas samih je, da si izboljšamo svoje sta-
lišče. To pa bomo dosegle le, če se bomo za vsak poklic pravilno in temeljito
pripravile in izobrazile.

Zato: na delo za naš dobrobit!

Morob Agard:

Obisk.

*Sama sem, sama
s Tabo, Gospod.
Večni zublji brlijo,
kažejo duši zbegani pot.*

*Ti nagneš se k meni:
»Otrok, razodeni,
vse, kar Te teži!« — —*

*»O križani Bog! —
V bisere drage strdil si kri — —
in ž njimi ovenčana pojdem v življenje ...
Hvala, zahvala
Tebi, Gospod,
da večni plameni pred Tabo gore
in duši zbegani kažejo pot!«*

Dostojevskega mlada žena.

Anja Grigorjevna Smitkin, bi li hoteli prevzeti stenografsko delo?« je vprašal poznega jesenskega dne 1. 1866. profesor Oljohin svojo dvajsetletno nadarjeno učenko. »Pri pisatelju Dostojevskem,« je še dostavil.

Če bi hotela! Marsikatero njegovo delo je že prebrala in ga občudovala. Točno je prišla k njemu in vneto pričela z delom. »Igralec« je bil naslov romanu. Interesanten, a tragičen. Kakor avtor sam. Trpel je, čutila je to, in vroče sočutje se je zbudilo v njej. Mimogrede je Dostojevskij vprašal to in ono in govoril o tem in onem, o svojih mislih in načrtih, o svoji revščini, o božjastnih napadih, o svoji težki preteklosti, o letih, ki jih je preživel kot politični kaznjenev v sibirski kaznilnici.

Sicer tega ni delal in sam se je čudil svoji gostbesednosti. Vendar je bila to zanj nenavadna sreča, če je kdo kazal umevanje za njegovo delo in doživljanje. Dobro je uspevalo delo z izvrstno, sposobno in resno gospodično Snitkin. Zelo bi jo pogrešal, ko dovrši »Igralca«. Bi mu li hotela pomagati tudi pri naslednjem romanu »Razkolnikov«? Da, gotovo!

Preden sta z njim pričela, je pripovedoval Dostojevskij svoji mladi pomočnici povest iz življenja moža, ki se je zgodaj postaral, bil neozdravljivo bolan, mračnega duha, nezaupljiv, nagle jeze, vendar pa iskrenega srca. Sedaj da nadvse ljubi dekle, pol mlajšo od njega, zanj nedosegljivo, kajti prevelika bi bila za njo žrtev, sprejeti njegovo snubitev.

»Ne,« je ugovarjala Anja, »kaj zato, če je ubog in bolan... Če ga ljubi, bo kljub temu srečna.«

Nasmehnil se je, razkril ji srce in jo vprašal, kaj bi mu odgovorila, če bi jo prosil, naj postane njegova žena. Boječe je priznala, da ga ljubi in da ga bo ljubila vse življenje.

Kakor lepe sanje se mu je zdelo to, bleščeča sreča po temnih, trdih letih. Prekrasna je bila zanj zavest, da si je prisvojil po trpkih razočaranjih prvega zakona čisto, nedotaknjeno srce in s svetim spoštovanjem jo je poročil.

Po svatbi februarja 1867. pa se je zdelo, kakor da ugaša poročna sreča. Dnevi so hitro minevali, sprejemala sta obiske in jih vračala, sorodniki so se nastanili v hiši, Dostojevskijev pastork je spletkaril. Do zaželenega mirnega, delovnega skupnega življenja ni prišlo. Oh, je vzdihovala Anja in prosila svojega moža, samo dva, tri nemotene mesece naj potuje z njo v inozemstvo, daleč proč od ljudi, ki ogrožajo njeno življenjsko srečo. Da, proč, v Nemčijo, v Dresden. Šele sedaj so se začeli za njo medeni tedni, sedaj, ko sta docela sama bila navezana le drug na drugega, daleč proč od njune ruske domovine.

Toda kmalu jima je senca zastrla pot. Biti Dostojevskijeva žena je prineslo obveznosti in ne baš lahkih, ko ga je nenadoma, kot nalezljiva bolezen, prevzela igralska strast. Pustila je, naj preizkusi svojo srečo. Iz Hamburga so dohajala pisma, polna kesanja po ljubljeni ženi, njegovem »svetlem, tihem angelu«. Ni mogel pojmiti, da jo je mogel zapustiti. Vendar ga je vleklo v igralnico. Ko bi vsaj enkrat imel srečo! Potem bi mogel plačati svoje in svojega rajnega brata dolgove, lahko bi brezskrbno živel in ustvarjal, mogel bi drugim pomagati. Preveč ga je mikalo vabljivo upanje. Vendar ga je kruto varalo.

Bolj kot izguba, je mučila nesrečneža silna bojazen, da je zaigral ljubezen svoje Anje. Dovolj globoko je bila že vkoreninjena, da je mogla odpuščati, tolažiti, bodriti. Celo ko je bila nanovo preizkušena. Vedno iznova je kazal rulet svojo demonsko privlačnost. Zaman je odšla dvojica iz nevarne bližine Hamburga v Švico. A tudi tam je našel igralnice. Anja ni nasprotovala, videla

je, da razburljiva igra na drugi strani pomirjevalno vpliva na njenega moža in da po izgubah s podvojeno vneto hodi na delo. V Ženevi je nastal roman »Idiot«, eno največjih del svetovne literature. Anja je pomagala. Samo pri podrobnem delu, da je imel pisatelj čas za novo ustvarjanje. In kdo ve, bi mu li slika neizmerno dobrodušnih »Idiotov« tako izvrstno uspela, če ne bi bilo dobre, potrpežljive žene ob njegovi strani.

V Ženevi sta živela zase v tihi samoti. Če nista imela denarja, sta zastavila svoje premoženje in ga odkupila, kadar je dospel honorar. V izložbah je Dostojevskij kazal svoji Anji vse lepe reči, katere bi ji kupil, če bil bogat in ona se je veselila že njegove dobre volje in njegovega okusa.

Bogata, prebogata sta se zdela, ko je prišla februarja 1868 hčerka Sonja na svet. Imeti otroka, to je prekosilo njegove srečne sanje. Kleče je molil v težkih urah in zvesto pomagal mladi mamici pri oskrbi. Tri mesece, potem sta bila zopet sama, toda ne, trije: bolezen se je naselila pri njih. Gnala ju je proč iz Ženeve, kjer je vse spominjalo na izgubljenost in spremljala ju je, kamorkoli sta šla. Vendar sta v Dresdenu nekoliko lažje živela, tam je bilo nekaj rojakov in ruskih časopisov in to je bil košček doma. Vzbudilo se je upanje na novo srečo. Zaželela sta si deklico in jo vzljubila že v svojih sanjah tako zelo, da sta ji izbrala ime Ljubica. In prišla je in očarala solnce v jeseni 1869.

Le domovine sta pogrešala. Toda tam pa so ju čakali upniki, oderuhi, katerih nista mogla zadovoljiti, čeprav je Dostojevskij pridno delal. Bi mu li igralska sreča mogla prinesiti rešitev vseh skrbi? Že prvi dan je v Hamburgu izgubil skoro vse, kar je imel pri sebi in se potrht vrnil nazaj. Leto pozneje je to še enkrat poskusil v Wiesbadenu. Brezuspešno! In vendar ne popolnoma zastonj. Jasno je čutil, da ga je njegova igralska strast zadnjikrat obvladala. Zagotavljal je in prosil Anjo, naj ga še zadnjikrat reši: »Anja, moj angel varuh, ohrani mi svojo ljubezen, odpusti mi!«

Gorje, če bi mu bila žena odrekla! Imela je njegovo usodo v svojih rokah. Kako lahko mine dobra volja ob malodušnih besedah. Že često prevarena je seveda Anja komaj mogla verjeti, da je mož za vedno ozdravljen, toda odpustiti je mogla in tokrat je žela plačilo za svojo potrpežljivo veliko-dušnost, jele to in ostala zadnja igra.

Tedaj pa je naraslo domotožje do strasti. Proč od tod, naj pride, kar hoče. Poletnega dne je bilo, ko sta po štiriletni odsotnosti prispela l. 1871. v Petrograd. Osem dni po prihodu se je rodil njun prvi sin Fjodor. Kaj zato, če sta si mogla nabaviti le ceneno, staro pohištvo na obroke. Živela sta vendar med lastnimi štirimi stenami na ruskih tleh. Le upniki so jima delali težkoče. Hrabro je mlada žena začela boj z njimi. Vsak rubelj je moral biti plačan, le časa jima morajo pustiti. Modro in spretno se je pogodila z vsemi in posrečilo se ji je doseči odlog plačila, možu pa mir, da je mogel ustvarjati. Veliko je to veljalo, Anjina mladost je spadala h kupni ceni. Zelo postarana se je zdela s petindvajsetimi leti prijateljicam. Včasih jo je vendar teža žrtev in skrbi močno trla. V temnih, otožnih urah so se priplazile strašne pošasti in privabile solze izmučeni. »Ne jokaj,« jo je mehko in ljubko tolažil mož in pogumno se je Anja zravala. Nekega dne ji je prišlo na misel, da priredi izdajo Dostojevskijevih romanov, ki so izšli v časopisih. Ne samo radi kupčije. Hotela je razširiti njegove ideje. Srečen dan, ko je izšel roman »Demoni« v pisateljevi samozaložbi. Zjutraj ob devetih je že prišel prvi knjigarnar kot kupec, takoj nato nekateri drugi. Koncem leta je Anja izkazala 4000 rubljev čistega dobička. S tem so se mogli poravnati najnujnejši dolгови.

»Moja neprecenljiva,« jo je ljubkovaje imenoval Dostojevskij. V resnici, komaj se more preceniti, kar je storila. Neizmerno potrebna mu je bila, neznošna pa misel, da bi jo izgubil. Nekoč mu je prišlo to na misel. »Morem

li živeti brez nje,« je obupno stokal, »ona mi je vse.« To je bil zanj srečen božični praznik po času, polnem skrbi.

Ljubica je pripovedovala mnogo lepega iz svoje mladosti, o nežni ljubezni svojih staršev. Alekseja, drugega dečka, sta posebno ljubila, kakor bi slutila, da ga bosta kmalu zopet izgubila. »Popolnoma sem bila zbegana,« omenja Dostojevskijeva žena po njegovi smrti v svojih spominih, »toliko sem jokala, da so me komaj poznali... Za nobeno stvar več nisem imela smisla, ni me veselilo ne gospodinjstvo, ne delo.«

Le počasi si je opomogla. Videla je, da je njen mož dvojno trpel vsled njene brezmejne žalosti, radi njega se je hotela obvladati. Bolehal je že itak bolj kot sicer. Božjastni napadi, ki so se ga lotili za časa prognanstva v Sibiriji, so se ponavljali sicer redkeje, a tem silneje in njegova pljuča so vedno bolj slabela.

Dobro, da je njeno življenje končno postalo lažje, lepše. Dolgovi so bili poplačani, nekaj denarja prihranjenega za silo. Dostojevskij je slovel sedaj kot prvi ruski pisatelj, Anja je blestela v njegovi slavi. Negovim mislim ni mogla vedno slediti, a odvezla mu je vse opravke, stenografirala njegove diktate in na čisto prepisovala. Brez nje bi pač izšlo komaj polovico njegovih del.

Nekega jutra, bilo je 28. januarja 1881, je omenil Dostojevskij, da se mu je ponoči udrla kri. Nenadoma se mu je še drugič, uro kasneje tretjič. Blížal se mu je konec.

Anja! Koliko ji je imel še povedati. Morda jo je večkrat žalil. Odpusti, Anja! Sreča, s katero ga je obdarila, mu je stopila pred oči in njegovo srce je prekipevalo hvaležnosti. »Ubožica draga, kako težko se boš morala še boriti,« je potem vzdihnil.

Oh, kaj je bilo to v primeri z neizrekljivo bolestjo, da ga bo izgubila, to jo je hotelo spraviti ob razum.

Skoro štirideset let še je živela štiriintridesetletna vdova po moževi smrti in to dolgo dobo je posvetila njemu, njegovima otrokoma, njegovi pesniški zapuščini. Prijateljci je rekla ob koncu svojega življenja, da ni nič dragocenejšega od ljubezni. Dvajset let stara je vzela Dostojevskega in s sedemdesetimi mu je bila še vdana s celim srcem. Seveda, on je imel napake, ona tudi, kdo je brez njih? Prava ljubezen pa je potrpežljiva in nikoli ne mine. In kljub vsem nadlogam se je starka sama sebi zdela »najsrečnejša žena«.

Višavska:

V mesečini.

*Noč tiha, srebrna, skrionostna in lepa
in midva v njej:
dve biserni školjki v čudežnem jezeru,
ki je brez mej...
Ko najine misli v neskončnost gredo,
kako nama v dušah je jasno, svetlo!
O večnost — in blažena sreča v njej — — —*

Pero Horn:

Priprava žene za življenjsko pot.

Zdravo telo.

(Nadaljevanje.)

Prastar je izrek »Zdrava duša v zdravem telesu«. Mimo tega tudi mi ne moremo, ko govorimo o dekliški vzgoji v detinski dobi.

Detinska doba je za človeka to, kar sta za rastlinstvo meseca marec in april. V teh mesecih se že veselimo pomladi, dasi šele prihaja, njena rast pa

Rulet (fr. roulette) je hazardna igra s kroglicami.

je še prikrita. Toda le na videz! Šaj se v maju ne pokažejo in ne razcveto smarnice čez noč! Ali ne pripravljajo že v prvih pomladanskih dneh vso svojo majniško krasoto? Takrat je njihova detinska doba.

Tako tudi človek. V svoji detinski dobi krepi ali pa kvari svoje telo in zbira nevede in nehote svoje duševne doživljaje in vtiske, da se v maju, mladostni dobi, iz njih razvijejo kreposti ali pa nečednosti.

Otrok v svoje detinski dobi ni sam odgovoren za svojo telesno in duševno rast. Odgovorni so zanj njegovi roditelji in vzgojitelji. Ako se ti zavedajo, da sta si telo in duša v nekakšni vzročni zvezi, da vplivata drug na drugega, je dobro. Taki roditelji se zavedajo, da je treba gojiti oboje, telo in dušo, in ju ne bodo zanemarjali. Pa prav v tem se vse preveč greši. Mnogi mislijo, da je dovolj, da gojijo dušo in da blagodejno vplivajo nanjo, češ, telo se ji bo že samo pokorilo. Drugi pa, in teh je zelo mnogo, mislijo, da je dovolj, da gojijo telo, in mu dajo lepo in postavno obliko, duša bo potem že sama postala dobra. Zmotno je oboje, prav posebno zmotno, kadar gre za dekliško vzgojo.

Ne samo telo, ne samo duša, oboje in vsakemu svoje!

V detinski dobi se vzgoja tiče vse bolj telesa in se prav za prav imenuje vzreja. Vzreja pa mora biti enaka tako pri dečkih kot pri deklicah. Mnogi starši so v tem pogledu zelo skrbni in budno pazijo, da se njihovo dete razvija lepo in naravno. Še več pa je takih, ki svojo deco zanemarjajo. To so največkrat oni roditelji, ki zaradi pretrdega zaslužka nimajo niti časa niti volje, da bi se za svoje otroke brigali. Mnogi pa, ki skrbе za svoje otroke sicer zelo lepo, menijo, da je treba vzgajati dečke drugače kot deklice. Jasno je, da to ne more biti pravilno. Če se borimo za to, da je v življenju žena popolnoma enakovredna z možem, se moramo boriti tudi za to, da je deklica enakovredna z dečkom. Ni in ne more biti enakopravnosti in enake vrednosti med onimi odraslimi, ki so se kot otroci vzgajali različno!

Deklice so pa že pri vzreji vse preveč zapostavljene. Poglejmo!

Že takoj pri rojstvu se pokaže to. Kako malo je očetov, ki ne bi nestrpno pričakovali »princa«¹ prvorojenca! Še mnogo, mnogo manj pa je onih, ki se ne vznevolje, ko namesto »princa«² dobe le — deklico! Kako si mnogi delajo načrte za bodočnost svojega sina, a kako razočarani zavržejo vse načrte, ko se jim rodi — hčerka! Mnogi celo izgube vse zanimanje za svojega otroka. Gorje, če si slede po redu same hčerke brez »princev«³: ogorčenje se naseli v hišo, ob rastočem ogorčenju pa izginja ljubezen, ljubezen do žene in otrok.

In vendar to ni niti prav niti potrebno! Čas je, da tudi v tem oziru pozabimo na preteklost. Ne več »rodil se mi je sin«, marveč »rodilo se mi je dete«⁴ bodi veselo oznanilo veselega dogodka! Postranskega pomena je, ali je sinček ali hčerka, najvažnejše je, da sta mati in dete zdrava. Ta zavest mora prodreti zlasti do očetovskih src, saj je edino človeška in edino pravična. Je pa tudi zelo važna.

V družinah, kjer roditelji ljubijo svoje otroke po človeškem dostojanstvu,, ne le po spolu, ni nezadovoljnosti in ogorčenja radi njihovega spola. S tem se v družini cdvrnejo marsikaterе bridke ure in neljubi nastopi. In deklici potekajo v takem mirnem in solnčnem domu res veseli dnevi porajajoče se pomladi.

Pa ne samo očetje, tudi matere zagreše mnogokaj na svoji hčerki. Dostikrat naravnost ubijajo v svojih otrocih čut enakopravnosti.

Deček sme vse, deklica nič. On se igra s peskom, skače in kriči, prevrača kozolce, pleza, dirja in sme sploh vse, kar mu poželi srce. Ne meni se za svojo okolico, še manj za opomine, vse, ker je pač »nadebudni sinko«. A njegova sestra? Ona stoji ob strani in žalostno gleda za svojim bratcem,

hrepeneča po njegovi sreči. Ali rezki opomini, kakor »škoda lepe obleke«, »to je le za dečke«, »to se ne spodobi«, jo zadržujejo in večajo njeno žalost.

Mnogo mater je, ki prav posebno uživajo v tem, ko na svojih hčerkah pomerjajo nove obleke, razne našitke, pripenjajo pentlje. To je prav prazno razvajanje in navajanje k domišljavosti. K temu pripomorejo še tudi ljudje, ki začno na vso moč hvaliti dete, da se tako materi prikupijo. Tako nastane tisto prazno govorjenje, ki je popolnoma brez vsake vsebine: »Ah, kako si lepa, kakšne lepe čevljičke imaš, kako si počesana« itd. Odraslim je to vse brezpomembno govorjenje, ne pa tako otroku, ki najde važnost tudi v takih besedah in postaja po njih bolj in bolj domišljav.

In zaradi te lepe oblečke in novih čevljičkov se otrok ne sme igrati s peskom, ne sme skakati, niti tekati! Res čudno: oblečke je škoda, zdravega telesnega razvoja pa ne! Ali je to prav in v redu, da žrtvujemo otroka zaradi njegove obleke? Dajmo otroku slabšo obleko, da se bo mogel svobodno razigrati!

Kar se tega tiče, so naše kmetske deklice mnogo srečnejše. One uživajo isto prostost v gibanju in v igrah kakor dečki. Zato pa so resnično drugače razvite kot one v mestu. Zato pa tudi kmetsko dekle pozneje vse drugače kljubuje življenjskim naporom kot mestno. V mestu bledolično, drobno, slabokrvno in bolno dekletce, na kmetih pa rdeča, zdrava in dobro razvita deklica. Ni čuda, da ona ne more zadostiti zahtevam, ki jih stavi življenje, zlasti zakonsko življenje. Ni čuda, da obnemore in propade, ko bi morala biti še polna življenjskih sil, polna zdravja in veselja!

Krivicu pa bi delali staršem, če bi trdili, da je vsemu kriva napačna vzgoja. Življenjsko silo in odpornost zlasti mestnih otrok uničuje posebej še duh današnje dobe, ki se vedno bolj izgublja v množici napačnih predsodkov, nosi pečat skrajno nezmernega uživanja in naslajanja, s katerim se človek sam izropa svojih življenjskih sil.

Kakor uživanje pa je pogubna tudi divja borba za obstanek, borba za kruh, ki ne dopušča časa za kaj višjega.

Uživanje na eni in prenapeto delo na drugi strani sta dve sili, ki imata svoje niti razpredene tudi v najskritejše telesno in duševno življenje posameznikov in tako ogrožata narodno blaginjo. Če pride k temu še slaba vzgoja, ki je v danih razmerah skoro neizogibna, ker zanjo ni niti časa niti volje, je usoda prihodnjega rodu zapečaten. Baš radi tega je krepka in odgovornosti se zavedajoča vzgoja najvišji zakon našega časa. Predvsem pa krepka, zdrava in naravna vzgoja ženske mladine, kajti, kakršna žena, taki otroci, tak narod!

Dekliška vzgoja, oziroma vzreja, bodi povsem naravna! Prvi pogoj za to pa je, da v družini ni nikakih predsodkov glede spola otrok. To smo poudarjali že prej. Najvažnejša je v prvi dobi skrb za zdrav telesni razvoj ne glede na otrokov spol. Temu zdravemu telesnemu razvoju mora biti posvečena vsa skrb roditeljev. Le tako bo telo postalo zdravo prebivališče zdrave duše.

K temu pa je potrebno, da ima otrok: 1. zdravo naravno prehrano, 2. natančno čistočo, 3. dosti svežega zraka.

Zdrava in naravna prehrana je prva in najvažnejša zahteva, ki jo materi stavi otrokovo življenje. Je pa tudi prva otrokova pravica, da dobi, kar je njegovega. Kakor rastlina ne more uspevati, če ne dobiva popolne hrane iz zemlje, tako tudi otroško telo nima pravega razvoja, če mu ne daje mati, kar ji je Bog namenil za njeno dete. Proč tu z vsemi lažnivimi predsodki o lepoti, staranju in drugem! Otrok, ki mu je mati dala življenje, ima pravico, da mu mati to življenje tudi hrani.

Druga zahteva je zahteva splošne čistoče. Umazanost je znak nemarnosti, ta pa je začetek propada. Zato vpeljimo splošno čistočo v vseh podrobnostih!

Dojenčka kopljemo redno vsak dan ali zjutraj ali zvečer, kakor pač čas pri-
pušča. Vendar pa redno in ob istem času. Ob otrokovi bolezni se kopelj
opusti. Čisto mora biti tudi otrokovo perilo in sploh vse, kar pride z otrokom
v dotiko, torej tudi ljudje, ki imajo opravka pri njem.

Ti dve zahtevi, prehrana in čistoča, sta prav posebno važni pri deklicah.
Že v dojenčku se z redom v tej zadevi utrjuje čut za red v poznejšem živ-
ljenju, zlasti za tedaj, ko bodo kot bodoče matere prevzele iste življenjske skrbi
in dolžnosti. Zanimarjanje v prehrani in čistoči pa se maščuje na otrokovem
telesu, ki hira, namesto da bi lepo uspevalo.

Tretjič je otroku potreben čist zrak. Najžalostnejše je, da dojenček preživi
skoro ves dan v zaprtem prostoru. In vendar ima za otroka sveži zrak skoro
isto vrednost kot prehrana. Zato več zraka, da se krepe pljuča in čisti
kri, ki hrani in napaja telo. Čim več svežega zraka dobiva telo, tem večja
postaja njegova življenjska sila. Otroka pa učimo tudi dihati, telovadimo in
igramo se z njim, plavajmo z njim, bodimo z njim kot otrok z otrokom.

Taka bodi vzreja naših deklic takoj spočetka. Vzreja je kakor seme: dobro
seme rodi navadno tudi dober sad. Naš čas potrebuje dobrih žen in vzornih
mater, teh pa ne bo brez dobre vzreje!

(Dalje prihodnjič.)

Kmetijsko-gospodinjski tečaj na Vrhnikih od 4. nov. 1929 do 20. jan. 1930.

Dr. Francè Debevec:

Kako si čuvamo zdravje.

(Nadaljevanje.)

Stari Grki so dejali, da je četrto prvin: zrak, voda, zemlja, ogenj.
Dandanes pa vemo, da to še daleč niso prvine, pač pa je to četrto za naše živ-
ljenje neobhodno potrebnih reči.

Zrak vdihavamo, brez njega bi življenje zamrlo; vodo rabimo za pijačo,
sestavljanje hrane, umivanje; iz zemlje raste rastlinje, ki služi ljudem in živalim
kot hrana; a brez ognja bi si napredka človeške družbe ne mogli zamišljati.

Pomudimo se danes pri zraku, ki je našemu telesu tako potreben. Kaj je sploh zrak? Je plin, toda ne en sam plin, temveč njih več pomešanih. Največ je v njem dušika, približno tri četrtine; malo manj ko ena četrtina je kisika; preostanek je ogljikov dvokis (tudi ogljikova kislina imenovan), vodena para ter nebroj v malih merah primešanih deloma prav škodljivih plinskih tvorb in prahu.

Vprašamo se, zakaj je zrak tako sestavljen, kakšen je njegov pomen za naše telo in življenje? Za nas najvažnejši del zraka je ona slaba četrtina kisika. — Pihaj v pojemajoč plamenček ali v žerjavico, kaj boš opazila? Plamen bo zagorel svetlejš, žerjavica bo ognjeno zardela. Zakaj tako? S pihanjem smo tlečemu ognju dovedli več zrakovega kisika; čim več je tega, tem svetlejši in živahnejši je plamen.

Tudi naše telo gori, počasi in po malem seveda, zato pa ne zgorimo, niti se ne opečemo. In vendar polagoma gorimo, smo takorekoč zakurjeni, drugače bi ne imeli vedno toplega telesa, tople krvi, stalne telesne topline okoli 37° C. Kadar smo bolni, je gorenje neredno, toplina je potem navadno povišana.

Da skriti ogenj našega telesa ne ugasne, moramo sproti nalagati drva ter pihati v nevidno žerjavico. Drva — to je naša dnevna hrana. Včasih se teh drv precej nabere v skladišču, nič se ne ve, kaj bo. Nekateri ljudje so zato debeli, zakaj njih telesne drvarnice — zlasti pod kožo — so polne mastne tolšče.

V svojo telesno žerjavico pihamo neprestano z dihanjem. S tem dovajamo kisika v pljuča, a vanje prihaja izrabljena, temnordeča kri, da se v njih dobro prezrač, nakar postane svetlordeča.

Kisik prihaja v telo; kaj pa gre iz telesa? Ogljikova kislina ali ogljikov dvokis, ki je bistveni preostanek pri telesnem gorenju.

V zaprti sobi, kjer je mnogo ljudi, je malo kisika, ker so ga mnoga pljuča preveč posrkala. Znatno več pa je potem v zraku ogljikove kisline (dvokisa), zato se v takšnem zraku počutimo slabo, duši nas, boli nas glava, dobimo vrtoglavico, celo nezavest se nas zna lotiti. Takšne sobe je zato treba mnogokrat zračiti.

Dušik v zraku nima kakšne posebne naloge in svrhe kot jo ima n. pr. kisik. Dušik je torej nevtralen, ne služi neposredno ne za dihanje, ne za gorenje. On je nekakšna košarica za kisik, sprečuje namreč, da bi bilo v zraku več kisika ko ena četrtina. Preveč kisika bi namreč pospešilo gorenje, skrajšalo življenje telesa.

V zraku je lahko tudi vodna para, saj voda morja, rek, potokov neprestano izhlapeva. — Pravimo, da je zrak suh, kadar je v njem le malo vlage. Takšen zrak (n. pr. puščavski) je zdravilen za pljuča.

Naše telo neprestano izločuje vlogo, čez 1 kg dnevno, zlasti pri dihanju in znojenju. Kadar je zrak z vlogo prenasičen, more telo oddati le malo vodnih hlapov v ozračje; to zdravju ni koristno, zlasti bolnim pljučam ne. Na drugi strani pa tudi prav suh zrak ni prijeten, zakaj takrat izgublja naš organizem preveč svoje vode.

Z izhlapevanjem telesne vlage se telo ohlaja. Topel zrak, nasičen z vodnimi hlapci, nas duši, ker se vsled sprečevanega ohlajanja (po izhlapevanju) ne moremo znebiti prehude telesne topline.

Važne vplive na zrak in ozračje imajo krajevna toplota, vlaga, vetrovi. Vsi ti trije činitelji pa so pomembni za podnebje raznih krajev. Toplota zemlje prihaja predvsem od vročega solnca. Tam, kjer solčni žarki padajo na zemljo pravokotno, je posebno vroče: tropsko podnebje. Bolj proti severu ali jugu padajo žarki bolj poševno, zato je ondod že hladneje. Najbolj hladno je seveda v večnem ledu na severnem ali južnem tečaju.

Voda, padavine splošno ozračje ohlajajo. Vendar voda tudi greje. Poleti, ko je solčna pripeka huda, obilna morska voda izhlapeva, s čimer se zrak ohlaja.

Pozimi pa, ko je celina že zdavnaj ohlajena, je morska voda še od poletja sem segreta, zato je zrak nad morjem in na obali toplejši ko na celini. Ob morju torej ne poznamo niti hudih zim, niti posebno hudih poletij. Na celini, daleč od morja, so zime hude, poletja vroča.

Naglo menjavanje topline ozračja vpliva neugodno na naše telo, nastajajo prehladi. Utrjeno telo, ki ima zdravo kožo, prehladom težje podleaga.

Vetrovi so naglo menjavanje toplih in hladnih zračnih plasti: segreti zrak se razredčuje, hladen zrak skuša vdreti vanj, nastane sapica, veter, vihar.

Hladni suhi vetrovi, n. pr. burja, telo ohlajajo, ugodno vplivajo na pljuča, saj odnašajo vlago in prah in škodljive, zraku primešane pline. Zato se v takem očiščenem zraku počutimo živahne, zdrave.

Vlažni, topli vetrovi, n. pr. jug, s svojo vlago in toplino neprijetno vplivajo, donašajo radi prehlade, ki jih vsi dobro poznamo. (Dalje prihodnjič.)

Franjo Neubauer:

Mrtvi pevki.

*Ptičke najlepše so
pesmice znale,
ž njimi so pevale
deklince zale.*

*Enkrat pa vale je
ostro zabrilo...
Pevat Ti hodimo
zdaj na gomilo.*

*Slavček, škranček si
bila med njimi.
Spev Tvoj umolknil ni
niti po zimi.*

*Mi Ti pošiljamo
v jamo pozdrave,
Ti pa jih kličeš nam
z jasne višave.*

A. L.:

Kadar dom kliče . . .

Povest iz naših dni.

(Nadaljevanje.)

Od tedaj so potekla tri, štiri leta.

Starši so se vdali; je bila pač božja volja tako! Koliko težav zadene kmeta, a treba jih je nositi. Bolj ko drezaš v rano, bolj te boli.

Sreča je bila, da Jerica ni bila brez sredstev. Na domu je bila pre-skrbljena za vse življenje. In oprijela se je tudi dela, ki ji je bilo dostopno; lupila je krompir, trebila solato, fižol in drugo zelenjavo, pa tudi šivala, krpala in mašila je za vso družino. In prav pripravno je bilo za vse, da so mogli položiti komu v naročje vse raztrgane stvari z zavestjo, da jim jih zaceli.

Jerica seveda svoje usode ni nosila potrpežljivo; vsaj spočetka ne. Živahna njena narava se je protivila sponam; trajna bolezen in nezmožnost in odpoved vsakršnemu veselju, ki ga uživa mladost — to je bilo nekaj, česar njena mlada duša ni mogla prenesti. Izbruhi obupa so bili spočetka nekaj vsakdanjega; zdaj seveda ne več. Toda zaprta vase in zagrenjena je postala in njena nagla izpremembra v čustvih je bila za njeno okolico pravi križ. Ne, potrpeti in molčati, to ni bila njena trdna stran.

Z Jakom se je vedno dobro razumela, kaj bolje kot z molčečim Štefanom in v vedno delo zatopljeno Marijanico!

Tudi zdaj ga je pozdravila z odkritim veseljem. In ko ji je veselje svidenja pogladilo čelo in bolestne gube okoli ust, se je pokazalo, kako zelo je z Jakom vred — podobna stari materi. Iste nežne poteze, s temnimi baržunastimi očmi in kostanjevimi lasmi.

»Ali si mi kaj knjig prinesel, Jaka?« ga je vprašala po prvem pozdravu.
»Seveda, Jerica. Jutri pride moja košara. Ali še vedno brskaš po knjigah?«

To se ji je zamerilo. »Brskam? O, ne, zares čitam, kadar imam le čas. Kaj pa imam drugega? Druge so zdrave, se lepo oblečejo in gredo, jaz pa...« Ni končala, ampak trdo stisnila ustne in pogledala skozi okno v daljavo.

Pogladil jo je po laseh: »Ne, ne, sestra. Saj je prav, da čitaš in vesel sem, da ne živiš kar tjavendan.«

»Učiti se hočem iz knjig in vsaj iz knjig zvedeti, kako je po svetu, četudi ne morem...« Zopet je pomolčala in v zadregi lomila lupine v naročju.

»O, saj imaš tukaj nekaj lepega,« je rekel Jaka in vzel knjigo z okna. »Ob tihih večerih, in Ob tihih urah. Kdo ti je pa to prinesel?«

»Učiteljeva Lenica. Zmerom mi prinese kaj lepega. Saj veš, da je bila vedno prijateljica takih mehkih stvari, kakor Mejačev Lojze.«

Naenkrat se je spomnil in hlastno vprašal: »Kaj je Lenica že doma? Ali ni bila eno leto v samostanu v gospodinski šoli?«

»Že dva meseca je doma, leto je že preteklo. Kaj ti ni Nande nič omenil?« Seveda se je spomnil, pa tedaj mu ni bilo dosti do tega.

»Kakšna pa je zdaj Lenica? Vedno je bila tako nežna in gosposka. Saj je že par let nisem videl. Ali pride večkrat k tebi? Saj včasih sta bili veliki prijateljici?«

»Kakor ti. in Nande. — Vsako nedeljo pride k meni. In prav nič ni prevzetna, pa toliko se je naučila... Ti, to bi bilo nekaj za našo Marijanico. Saj mi bi tudi lažje zmogli kot pa učiteljevi. Pa Marijanici ni do tega in naš oče se ne zanima za kaj takega. A jaz bi ga bila že pregovorila, jaz...«

Zopet je prišla do zavesti svoje revščine. Obmolknila je, a Jaka ni opazil.

Skozi okno je bilo slišati Marijaničin glas: »Ja, teta Lena, takoj pridem.«

»Saj res, kako pa je teti Leni?« je vprašal dijak, da prekine neprijeten molk.

»Veš, čisto otročja je. Mene kliče za Berto, menda me že ima za staro mater. Navadno presedi ves božji dan zunaj na vrtu. Marijanica jo pospremi tja in gre zopet ponjo.«

Že so se slišali drsajoči koraki in vmes Marijaničino prigovarjanje. Takoj nato sta prišla tudi gospodar in Štefan.

Zdaj zdaj bo pričelo grmeti, si je mislil Jaka s prav neprijetnim čuvstvom in se je delal kolikor mogoče prostodušnega.

Pa je kljub temu počakal, da so še hlapci in dekle prišle, potem je šel tudi sam h kosilu.

Oče, širokopleč in krepak mož, ga je mrzlo pozdravil in potem molčal. Zdelo se je, da hoče s temeljitim razgovorom počakati. Pa je bilo tudi treba; ljudje, trudni in lačni, so zahtevali kosila.

Štefan je stisnil bratu roko, a vendar je ta opazil neko mrzloto. Dolgovi, lahkomišelnost, zapravljjanje, to ni bilo v njegovem računu.

Stara teta Lena je v začudenju sklepala roke in kimala s suho brado: »Jej, jej, kako si zrastel. Pa kakor materi iz obraza izrezan. Kako bo vesela!«

Mislila je na staro mater; pa se je že spomnila in je prikimala z glavo: »Ja, ja, fant, le pri svojem obstani! Mesto ni dosti prida. Berta je tudi previsoko letala. Ta bi bila kmalu lepi dom pospravila, če...«

»Pusti mrtve v miru, Lena!« se je oglasil gospodar in se prekrizal, da odmoli molitev pred jedjo.

Molče so jedli. Po molitvi je družina vstala in odšla. Marijanica in mati sta v kuhinji pomivali. Tudi Štefan se je dvignil, da pogleda za konji.

Jaka je ostal sam z očetom. Najrajši bi se bil zgubil za drugimi, pa prikriti pogled na očeta je ugotovil, da bi to ne bilo prav. V zadregi je spravljal drobtine pred seboj na kupček.

Nekaj hipov sta sedela molče. Pa se je pognal oče kvišku in je stopil tik pred sina. Jeza in nevolja je bila v njegovih besedah.

»Samo to ti rečem, fant: lahkomiselnega življenja je konec... Če se še enkrat zgodi, da se zadolžiš, je konec tvojega študiranja in prijel boš za kmetско delo! — Ne maram faliranega študenta, pa tudi zapravljevca ne!«

V Jaku je kuhalo; ježno je odgovoril: »Ni me treba zmerjati kakor nezrelega šolarčka...«

»Molči!« je zakričal oče. »Če se obnašaš kakor nezrel šolarček, in mečeš denar po cesti, tudi nič drugega ne zaslužiš! Predolgo sem čakal. Klemenov sin v rokah židovskega skopuha!«

Jaka si je grizel ustnice, potem je spregovoril: »Ne morem pomagati, če nisem tak kot Štefan. Sem pač druge sorte!«

»Klemenove sorte si,« je zavpil oče. »In ta je poštena!« Z velikimi koraki je premeril vežo, obstal pri oknu in se nato obrnil k sinu: »Nič takega ne zahtevam, kar bi bilo nemogoče. In vem, da je študentu treba denarja — za potrebne reči. In skoparil nisem z njim; ampak mero in mejo moraš pa poznati!«

V Jaku sta se bojevala trma in neko boljše čuvstvo. Saj notri, čisto v srcu se je čutil krivega... Res, drugače mora postati!

»Kar obljubi mi, da se kaj takega ne bo več primerilo,« je zahteval oče. »Potem bo zopet vse dobro.«

Zopet je prosto dihnil mladi mož. Hvala Bogu, saj se je še primeroma dobro izteklo!

»Obljubim,« je odgovoril. In bilo mu je resno.

Tako je bil mir sklenjen. Skupaj sta z očetom stopila na dvorišče: oče je odšel po opravkih, sin pa v svojo sobo, ki je bila že dolga leta izključno njegova last. Vrgel se je na posteljo in sladko zaspal.

To je bil prvi dan Jakovih počitnic.

2.

Popoldansko solnce se je prikradlo v snažno kuhinjo učiteljevega doma, ki ga je po vsej južni steni objemala brajda temne, nekoliko trpke izabele. Mimogrede je hušnil žarek na polico, kjer se je zvezdavo ogledal v blestečih se cinastih posodah, ki so se bolj za okrasek kot pa za resnično uporabo vrstile druga ob drugi; v okroglih zajčkih se je odražal na snažnih tleh.

Pa je šegavo tudi posegel v svetle, kodraste lase Leničine, ki je sedela ob veliki kuhinjski mizi in trebila stročji fižol za vkuhanje. Skrbna učiteljeva žena je bila prva v vasi, ki se je pričela baviti s shranjevanjem zelenjadi za zimo. Odkar je prišla Lenica iz gospodinjske šole, ima v nji zvesto zaveznico, ki je tudi že nekaj mladih vaških gospodinj pridobila za to novodobno delo v gospodinjstvu.

Velik kup ima že Lenica pred seboj; pa so ji omahnile roke v naročje, oči pa so ji pri odprtih vratih ubegle na vrt, kjer je hodil oče med svojimi rožami, tu nekaj uvelega odstranjajoč, tam zopet pritrujuoč doli visečo mladiko.

Lenica se je nasmehnila.

S kakšno ljubeznijo oče vse to dela! Naj se peča s svojimi otroki, ali z vaškimi paglavci, ali s svojim vrtom, vse dela s toliko dobroto, ljubeznijo in potrpljenjem, da mu gotovo uspe. In iz vsakega skuša izvabiti najboljše.

S toplim občutjem se je Lenica spominjala na lepe urice, ko je bila tudi sama očetova učenka. Kako lepo jo je vpeljal v razumevanje najlepšega: v čudoviti svet glasbe in lepoto pesmi! Pa ji je tako uspešno izšolal oko za vsa čudežna odkritja narave, ki vsa pomenijo utelešenje vzvišene božje misli, ji izobrazil duha ter jo naučil, da je vse odslej merila vsako stvar s pravim merilom.

Učitelj Korun je bil mož z nadpovprečno izobrazbo vaškega učitelja in z globoko vkoreninjenim svetovnim nazorom. Pred časom je bil mestni učitelj. Toda, ali ga je usoda življenja zagnala na samotno Brdo, ali je prostovoljno prišel tja, da bi otroci, nemoteno od sveta, v miru doraščali, tega ni nihče zvedel. Razen Nandeta so bili vsi tu rojeni in so pognali korenine prav globoko v rodno grudo.

Lenica mu je bila najljubši otrok. Vsa njegova po duši in telesu; za svojih dvajset let skoro preresna. Pri Nandetu pa je prevladoval ves solnčni in vedno veseli materin značaj.

Vesel, skoraj razposajen smeh se je slišal tudi zdaj z drugega konca vrta, kjer je Nande pomagal materi in mlajšim bratom in sesticam trgati fižol. Seveda je bolj nagajal kot pomagal...

»Kako škoda bi bilo, če bi Nande ne dosegel svojega cilja!« je razmišljala Lenica. »Gotovo bo dober in vesten zdravnik. Njegov vedri obraz in vedno veselo razpoloženje bo bolnike že napol ozdravilo.«

Nehote so ji odbežale misli od brata na njegovega prijatelja Klemenovega Jaka...

Uboga Jerica je zdaj gotovo vsa srečna, ko je Jaka doma! Zadnje dni, kadar sta bili skupaj, je govorila le o njem. Ni čuda torej, če se je tudi Lenica večkrat spomnila nanj... In dobrega srca mora biti fant, če ga ima uboga, zagrenjena Jerica tako rada!

Seveda, ljudje vse mogoče šušljajo: da je lahkomisljen, delamržen, pijanec, zapravljivec in kar vse ljudje tako radi govore. Tudi oče je Nandeta v skrbeh vprašal, če o tem kaj ve, pa se ni niti malo zagovoril. — Gotovo je vse skupaj le grdo obrekovanje; Nande bi gotovo vedel.

Klemenovi in učiteljevi otroci so bili že izza mlada dobri prijatelji. Tu in tam so se čisto domače počutili in Lenica se je pri lepih spominih na otroška leta vnovič nasmehnila.

Seveda so bile to samo otročarije, kar je bilo med njimi in življenje ni igraca, ampak resno delo. Izraba vseh moči, globoke brazde, setev, četudi šele v poznih rodovih zori. Tako je učil oče v šoli. — —

V hipu je zatemnila visoka moška postava vhod in na pragu je stal tisti, na katerega je pravkar mislila. Preplašena je skočila pokonci, da se ji je stročje z naročja vsulo po tleh.

»Bog živi, Lenica! Kako dolgo te že...« mladi mož je obstal, onemel in gledal, samo gledal. Ali je mogoče, da je to Lenica? Tako lepa, da ni mogel odtrgati pogleda od nje.

»Oprosti, ... oprostite, gospodična Lenica, da sem vas prestrašil.«

»Bog živi, Jaka,« se je hitro zbrala Lenica in mu podala roko, četudi ji je močna rdečica zaplala v lice. »Le prestrašila sem se, ker vas nisem slišala priti. Kod ste pa prišli?«

Tudi Lenica ni mogla zaupnega »ti« izza otroških časov spraviti z jezika.

»O, po stari in navadni poti,« se je smejal. »Nizko ograjo sem preskočil in potem okoli hiše, kakor nekdanj. Ali smem pomagati pobrati stročje, ki ste ga radi mene raztresli?«

(Dalje prihodnjič.)

Odgovori na pisma.

(Pomenki z gospo Selmo.)

Zaklad življenja. Hvala Ti za obširno pismo. Prav nič se Te nisem naveličala, zakaj neki? Vselej in vsakič me zanima, kar mi pišeš in sem vesela, če Ti morem svetovati, ali vsaj pokramljati s Teboj. Dogodek, ki ga opisuješ, pa res ni bil prav nič časten za Tebe. Tudi jaz dijake (bolje dijakinje) dobro poznam, pa nikoli še nisem odobravala kaj takega. Mala nepoštenost je pa le in v svojih dvaindvajsetletnih dijaških letih sem se je prav tako ogibala kakor — cveka. Tudi na univerzi, kjer ni tako strogo predpisan obisk predavanj, sem redno vršila svojo dolžnost. To pa zato, ker se nisem učila za profesorja, ne za nalogo, ne za red, ampak zato, da sem znala. In pa, ali ni strah huji kot pa cvek? Seveda, Ti boš zopet s svojega stališča prav imela. Kaj pa pravi g. d. v.? Čemu se tresti, če pa prav delaš? Hvala Ti za pozdrave z B.? Ali sta jo kar sami udarili na pot? Ali Te je mama rada pustila? Kaj praviš k mojemu zadnjemu odgovoru? Kmalu odpiši!

Ljudmila. Imenovano obhajilno pesem dobiš v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani v zbirki obhajilnih pesmi. Igre s samo ženskimi vlogami ima Dekliški oder 1., 2., 3. zvezek pri upravi »Vigred« v Ljubljani, Ljudski dom. V Jugoslovanski knjigarni dobiš: »Nedeljske ure na društvenih odrih« s 4 igrami s samo ženskimi vlogami; dalje »Na krivih potih«, »Fabiola in Neža«, »Vestalka«, »Ljudmila«, »Dekla božja«, »Junaške Blejke«, »Ljubezen Marijinega otroka«. Morebiti pa Ti bo ugajala tudi še katera druga igra, ki je v zvezkih poleg teh. — Kako pa se sicer imate v Z.? Popiši enkrat za »Vigred«! Pozdrav!

Lina. Žal, da Ti nisem mogla že prav za sv. noč odgovoriti, kakor si želela. Veš, vsa ta reč z našim pisanjem mora biti že vselej do prvega v prejšnjem mesecu v uredništvu in v tiskarni. Zato jaz odgovarjam le na pisma, ki pridejo do mene do zadnjega v še prejšnjem mesecu; torej za to-le številko le na ona, ki so prišla do zadnjega decembra. Seveda pa sem Tvojo zadevo izročila Jezusčku v jaslicah, kakor si mi naročila. — To, kar mi opisuješ, ni nič novega. Vsakdo to enkrat v življenju občuti. So ljudje, ki gredo mimo tega, kakor bi to sanje ne bilo nikakega pomena. Drugi se vdajo silnim čustvom, ki so zanje povsem nova, brez pridržka, brezmejno; ker ne vedo, ali nočejo vedeti, da jim je Bog prav za ta slučaj dal pamet in razum, ki mora vladati nad srcem in telesnostjo. So pa tudi še drugi in k tem spadaš tudi Ti, ki vso zadevo lepo spravijo v pravilno razmerje do Boga in sebe. In tako

je prav. Iz tega pravilnega razumevanja pa Ti bo sčasoma prešel tudi strah, ki ga omenjaš. Seveda, če boš čustva, ki jih omenjaš, po božji volji osredotočila na gotovo osebo. Ako pa Te bo navdala povsem božja ljubezen, potem se boš pač obrnila od sveta in boš samo božja, samo Jezusova. Nič Te ne poznam in ničesar drugega ne vem o Tebi, kar si mi pisala in vendar vem, kako Ti je. Zato le, kar brez skrbi zopet pridi, kadar se boš zopet želela razgovoriti! Pa mi tudi sporoči, kako se imaš! Lep pozdrav!

Svobodanka. Tvojo črtico za marčevo številko sem oddala uredništvu in dobiš svoječasno tam odgovor. Lepa Ti hvala za božična in novoletna voščila, ki Ti jih prav iskreno vračam. — Vidiš, če veš in spoznaš svoje napake, se mi pa res neumestno zdi, če jih mečeš v koš svojemu sangviničnemu temperamentu, kakor bi to značilo, da Ti jih zdaj ni treba prav nič odpravljati. S tem imaš še prav mnogo dela. In če se tega dela resno oprimeš, boš imela za sanjarjenje manj časa, kar bo mnogo bolje zate. Posebno potrebno, če se misliš poročiti, kar na kratko omenjaš, četudi ne morem prav razbrati, kako in kaj, ker takoj zraven govoriš o službi in odhodu. V eni sapi imaš kar tri načrte; za kaj se boš odločila, mi boš morala pa že sama sporočiti, ker praviš, da odgovora najbrž ne boš več dočakala. Zato Ti tudi kaj posebnega ne morem svetovati. Pritrdim pa, da je življenje težko, ki ga v vsakem slučaju moraš nositi edino sama. — Seveda me lahko tikaš, če Ti bolj odgovarja in tudi teta sem Ti lahko, če želiš! — Lepo pozdravljena iz daljave.

Slavček. Vidiš, da Te čisto prav poznam: resna niti ne znaš biti in bi tudi čudno bilo, če bi bil Krjavelj resen! Ampak neumno se mi zdi, če trdiš, da Ti pridigujem o pustem, resnem, hudobnem, zapeljivem in razuzdanem svetu. Prosim dokazov! V vseh letih mojega življenja, ki jih bo približno še enkrat toliko kot Tvojih, se mi še enkrat ni primerilo, da bi videla svet kakor kačo-klopotačo, ki človeka objame in je po njem, kakor ga vidiš Ti. To pa čisto enostavno radi tega, ker se ne pustim vladati od življenja, ampak ga vladam jaz; kadar se pa ustavlja, ga pa pustim kar mirno ob strani in hodim svoja pota. Tvojih voščil za moj god pričakujem 21. aprila. Prosim, le nikar si ne pritruj spanja radi mene; saj imaš podnevi čas pisati. — Kako si se pa naenkrat na B. znašla? S Tvojo tovarišico si odstopita vsaka polovico temperamenta, pa bosta obe lažje shajali! Lep pozdrav!

Srečen Tonček. Ej, Tonček, pa si res srečen! Vesela sem, zelo vesela, da Ti naši razgovori kaj koristijo. Mislila sem že prav

resno, dati ta naš prostor uredništvu na razpolago da ga koristneje porabi, a zdaj se pisma vedno bolj množe in moram zaenkrat opustiti to misel dotle, da pisma prenehajo. — Vidiš, prav nič posebnega Ti ni treba, kadar pišeš. Vse tako povej, kot je, pa bo prav. Če si potem vsaj zadovoljnejša, pa je dobro. In če od tega nekoliko daš nam drugim, bomo vse vesele. Ti naš veliki otrok! Pa v samostan nam hočeš uiti? Kdo pa bo še potem na svetu, če boste vse pridne dušice odšle? Same koprive? — Drugič pa bolj obširno piši! Hvala za vsa dobra voščila; prav iskreno jih vračam. Bog!

Moja mala. Poglej ga no otroka! Celo v Rimu je bil! Za las je manjkalo, da nisem prišla tudi jaz prav tiste dni tja; pa so namesto mene poslali nekoga drugega. Tako se moram zaenkrat naslanjati na Tvojem pripovedovanju in lahko sem Ti tudi malo nevoščljiva, kaj-ne? Saj to Ti nič ne škoduje. — Pa kar pri mami si zdaj? Nič ne škoduje mal odmor, da se zopet malo doma navadiš. In pa za drugo delo se lahko bolj zavzameš, kaj-ne? Pa so Te potem Tvoje male tem bolj vesele. Le kmalu se zopet oglasi in mi sporoči, kam nameravaš! Za vsa voščila srčna hvala in Bog jih tudi na Tebi uresniči! Pozdravček!

Dracena. Veš, kar ginjena sem bila Tvojih lepih voščil in duhovnih dobrot, ki si jih o praznikih darovala za-me. Bog Ti povrni! Kazni, ki jo omenjaš, morebiti na znotraj res nisi toliko zaslužila, a kaj, ko pa ljudje notranjosti ne vidimo, ampak samo zunanjo; po tisti sodimo in za tisto moramo pred svetom odgovarjati. Hvala Bogu, da jo vdano nosiš! Naj Ti bo to ponižanje obenem pomoč za povratek, ki si ga tako želiš. Na noben način pa ne smeš misliti, da Te je zato Marija zavrgla. Marija pač vidi v Tvojo notranjost in vse dobro vé. Nji se prav zapupno izroči in boš videla, da Te ne bo zapustila, če Te tudi vsi drugi zavržejo. — Le kmalu mi zopet piši, kakor obetaš! O vsem se morava pogovoriti, da boš potem lažje nosila! Bog s Teboj!

Zvesta. Mislim, da boš vedela, da je ta odgovor Tebi namenjen. Celo ime je bilo predolgo in prenevarno. Pesmice sem dala uredništvu in boš tam dobila odgovor. — Tako lepo delo si prevzela! Bog daj, da bi imela veliko in trajnega uspeha! — Seveda, s knjigo je pa zmeraj tako, da jo človek nerad dene iz rok. Pa, če ima dolžnost glavno besedo, potem še tudi gre. »Mati vzgojiteljica« je prav primerna vzgojna knjiga, ki jo je lani izdala »Vigred«, v novi izdaji. Mislim, da jo dobiš pri g. T. kakor »Vigred«, če ne, Ti jo lahko naroči. Druge vzgojne knjige so »Most v življenje«, »Otrok«, »Za visokim ciljem«, ki se dobe v prodajalni K. T. D. v Ljubljani. — Prav nič me nisi nadlegovala z dolgim pismom; rajši imam dolgo, kot pa prekratko. Kmalu zopet! Lepo pozdravljena!

Skrita — nepoznana. Ti moj ubogi otroček! Torej čisto Te je položilo? In tako dolgo že! Mislija sem, da se pod novim vodstvom prav dobro počutiš in si pozabila name. Zdaj pa vidim, da si se celo v težki boleznini spomnila na mene. Veš, vsak dan molim za vsa svoja dekleta, posebno pa še za tista, ki se mi posebe priporočajo. In pri jaslicah sem se posebno spomnila tudi Tebe. Gotovo je prišel na sveti dan Jezusček k Tebi v goste in si mu vse povedala, kar Te teži. Želim Ti v Tvoji dolgotrajni boleznini prav mnogo potrpljenja in vdanosti v sveto voljo božjo; posebno pa Ti želim prav pogostega Jezusovega obiska, saj Ti ga Tvoj dobri duhovni voditelj rad pogosto prinese. Združena z Jezusom boš lažje nosila trpljenje in si veliko zaslužila za nebesa. Če pa ozdraviš, kar je seveda prav lahko, Te bo pa ta bolezen še bolj trdno zvezala z Jezusom. Bog s Teboj in Mamica naša!

Razočarana. Vidiš, za vsako službo in za vsak kos kruha je več prosilcev, kot pa se more ustreči. Prav je, da si se na več strani obrnila in svetujem Ti, da to še nadalje delaš. Končno se Ti bo pa vendar kaj posrečilo. Tudi jaz sem razmišljala na vse kraje, pa Ti ne morem dati pametnega nasveta. Prav zadnje čase je naval vsakovrstnih delavk in delavcev na delavni trg zelo velik in prav nič čudnega ni, če dela manjka. Svetujem Ti pa, da se v času, ko čakaš na službo, še sama izpopolnjuješ v gospodinjstvu in šivanju, kar Ti bo gotovo koristilo. Razočarana pa ne smeš biti toliko, da bi izgubila veselje do dela. Če se boš privadila vsako reč s potrpežljivostjo nositi, Ti bo življenje vse lažje. Kmalu se še oglasi!

Bojčea. Tako, zdaj je za nami! Bomo videli, kako in kaj se bo napravilo. Mi pa bomo, kar smo bili, ker smo že stari, kaj-ne? Sporoči mi kmalu, kako se imaš! Prav lepa hvala za Tvoja voščila za praznike in novo leto. Vračam Ti jih prav iskreno! Lep pozdrav!

Tilka in Srečna. Za Vajina voščila, četudi iz različnih krajev, se kar skupno zahvalim. Bog Vama daj srečo v novem letu!

Boleslava. Praviš, da nisi užajlena, a se kar v celem pismu kregaš, pa še menda sama ne veš za to. In če sama vidiš, da se Ti želje ne izpolnijo, čemu pa še kar trdo vztrajaš pri njih? Pa si kaj drugega izmisli, da ne boš vedno razočarana! Ali misliš, da je meni za vse? Kaj pa naj tarnam, ko si pa ne da pomagati? — Tebe prav res ne poznam prav nič in tudi Tvoje okolice ne. Kako pa prideš na to vprašanje? Nič se nisem jezila nad obširnim pismom, saj je prav, da mi vse popišeš. Če pa pogledam nazaj Tvoja pisma, so vsa polna nezadovoljnosti in nevšečnosti in vidim, da ves čas še nisi izpremenila svojega mišljenja. Ne vem, če Te čas ne bo izmodril. Kako je s Tvojim

zdravjem? In Tvoje mame? Drugič mi tudi o tem kaj piši! Pozdrav!

Zaprta ptičica. Ne morem pomagati, če je tako. Upam, da si zdaj že na jasnem. Lepa hvala za voščila, ki Ti jih iskreno vračam.

Marija. Hvala Ti za voščila. Le zopet se oglasi!

Zbegana, nemirna lučka. Tvoje pismo sem oddala g. zdravniku. Ti pa si mi napisala zopet tako dolgo pismo. Veseli me, da sem Ti vsaj nekoliko svetovala. Seveda bi Ti rada več pomagala, pa ne vem, kako. Mislim, da Ti je zdaj mnogo bolje, ker si bolj mirna. — Specialista za oči sta dr. Ješe in dr. Dere-

ani v Ljubljani. Prav lepa hvala za božična in novoletna voščila. Bog Ti daj vse dobro, najbolj pa zdravja. Kmalu mi zopet piši! Lep pozdrav!

Gladiola. O, seveda se spomnim še nate! Veseli me, da imaš zdaj že nov dom. Kako moraš biti vesela, ker si sama tako pridno delala! Prav je, da hodiš pridno v družčino. Samo delo človeka otopi in narava zahteva izpremembe. — Glede duhovnega nemira Ti pa prav resno svetujem, da popolnoma ubogaš dohovnega voditelja. Prav nič ne premišljuj ne naprej, ne nazaj! — Hvala lepa za božična voščila. Tudi Tebi želim, da si v novem letu zares srečna!

Rožni dom

F. T.:

V gostih.

Morda ste bile že tudi same kakšno nedeljsko popoldne prav nepočakane in nestrpne; to je bilo gotovo takrat, ko ste prav hrepenče pričakovale ljubo osebo, katero ste povabile v goste. Zato boste pa tudi lahko razumele našo Zinko, katera je preteklo nedeljo povabila svoje sošolke in prijateljice na urico klepetanja in na majhen prigrizek. Pa so njene znanke razumne in pridne deklice, katere vedo, da je točnost čednost kraljev: ne prekmalu, ne prepozno, ampak prav ob določendi uri so začele prihajati druga za drugo.

Ničesar, tako sodim jaz, ne dovoli mama iz Rožnega doma brez globljega namena. Tudi danes je dovolila Zinki to razvedrilo zato, da spozna, s kakšnimi deklicami občuje njena hči. — Pa vendar: goste je z maminim dovoljenjem vabila Zinka, zato jih je tudi ona sprejemala, jih gostila in jim stregla, skratka: bila je gospodinja. Seveda se je naši mali zdelo to kaj imenitno in vestno je pazila, da bi igrala svojo vlogo prav dobro.

Vsaki došli deklici je stopila nasproti do sobnih vrat, ji pomagala odložiti plašč in klobuk in jo potem vedla do njenega stola, kjer so, čakajoč na manjkajoče, neprisiljeno kramljale. Predstavljanja — kakor je pač v navadi, da došlega predstavijo navzočnim, gospoda damam, mlajšega starejšemu — tukaj ni bilo treba: saj so

bile same sošolke skupaj. Ko pa je kakor slučajno stopila v sobo Zinkina mama, tedaj so deklice stoje pozdravile in Zinka je pohitela: »Mamica, saj dovoliš, da ti predstavim svoje sošolke?« In z lahko kretnjo je kazala in imenovala: »Govekarjeva Metka, Bevkova Slavica, Vrečkova Minka...« Vsaki deklici je gospa podala roko, za vsako je imela prijazno besedo. Ker pa je že izkušena in ve, da se mladina sama najlepše zabava, se je prav kmalu poslovila in jim voščila fletno popoldne.

Nikar ne mislite, da so se sedaj deklice tako oddehnile, da jim je tekla beseda še enkrat glasneje kot poprej, da so vstajale od mize in pregledovale razstavljene predmete po mizicah in omarah in da so se ostale nemarno pretegovale in naslanjale po stolih! Saj se niso učile olike zato, da bi jo nosile za seboj kakor v aktovki in jo izvlekle le ob najbolj slovesnih prilikah! Niti na misel jim ne pride, da bi v tujem stanovanju pretikale vse kote in pregledovale tiste stvari, katere jim nihče posebej ne pokaže in jih ne povabi, da naj si jih ogledajo. Tudi tisto grdo razvado, katera se je precej razpasla med današnjimi deklicami, so že precej odpravile: naše študentke znajo namreč sedeti neprisiljeno ravno in pod mizo drže noge drugo poleg druge, še bolje, desno nogo nekoliko pred levo. Pa je bilo tudi njim treba precej vaje in paznje, kajti mnogokrat so se zalotile same: Zinka je držala nogo na kolenu druge noge (kar pri dosedanjih

kratkih, pa še ozkih krilih ni bilo prav nič estetično) Metka je z nogami objemala noge pri stolu, Slava jih je molela tja pod mizo do stola svoje vis-à-vis in tako dalje.

Saj sem že večkrat povedala, kakšne umne gospodinje in pomočnice imajo v Rožnem domu. Zato pa je Zinka tudi lahko postregla s sadjem, ki je v tem letnem času v premnogi kmečki hiši že velika redkost. Na mizo ga je prinesla v lični košarici; mislim, da ni treba pripovedovati, da ga je poprej obrisala. Pred vsako deklico pa je postavila mal krožnik in nož in mal prtič seveda tudi. Več deklic je bilo v družbi, katere so včasih zelo zavidale svoje stare mamice, ki so tako lepo znale lupiti jabolka: od peclja do muhe se jim niti enkrat ni pretrgal olup. Sedaj vedo, da v dobri družbi ne smejo poskušati takih umetnosti: jabolko razrežemo na krlje in šele tiste olupimo. Prav za prav pa so slišale v šoli, da je vprav koža najboljša in pod kožo takoj sedež vitaminov; zato jabolka sedaj samo razpolovijo in razčetrto, da odstranijo pečke, kožo pa kar puste.

Sadje in domač črn kruh! Posebno proti spomladi je to že kar imenitna gostija. Zato so pa tudi bile deklice tako dobre volje in so imele tako namazane jezičke. Je že tudi res, da »gliha vkup štriha«. Kajti v večji, različni družbi bi pač morale molčati o marsičem, kar je bilo tukaj velezanimivo: koga bi pa v mešani družbi tudi zanimalo tako zelo o nalogah in učenju, o profesorjih in sošolcih kakor študentke same. Bi pač morale opustiti marsikakšno temo o njihovem razgovoru, kakor pravijo, v neznani družbi tudi ni olikano govoriti o veri, politiki, denarju in o bolezni.

Bilo je prijetno. Ker pa niso sedle na smolo, so se ob določenem času dvignile, se zahvalile in poslovile. To dvojno tudi pri mami, katera jim je prav za prav postregla, ker ona je gospodinja in ne Zinka. Slednja jim je spet pomagala, ko so se oblačile, potem pa jih je še spremila do vrtnih vrat in se tam hitro poslovila. Zdelo se ji je, da so se, ona kakor njene znanke, danes mami zelo prikupile.

Gospodinjstvo.

Lastnosti dobre gospodinje.

(Nadaljevanje.)

Če pomislimo, da gredo v mnogih gospodarstvih skoro vsi dohodki, in izdatki skozi roke gospodinje, je pač nadvse važno, da je gospodinja tudi varčna. Skrbna in varčna gospodinja ne gleda samo na to, da izdatki ne presegajo dohodkov, temveč skuša tudi kaj privarčevati za kake izredne potrebe: bolezen ali kako drugo nesrečo.

Včasih je pa varčnost tudi pretirana in se nam kaže v trdosrčnosti in skoposti. Neka srednja pot je tudi tu na mestu.

Kako in sčim naj gospodinja varčuje? Nikoli ne kupuje nepotrebnih stvari, naj so še tako poceni. Kjer so v hiši posli, bo gospodinja mnogokrat opazila, da se v kuhinji in pozimi tudi v sobah cele ure po nepotrebnem kuri, žge luč pri belem dnevu, zavrzajo stvari, ki so še porabne. Na prvi pogled bi se zdelo, da take malenkostne stvari gospodarstvu sploh ne škodujejo. Temu pa ni tako! Kakor moremo po malem množiti svojo imetje, ki sčasoma naraste v lepo premoženje, tako more tudi taka, na videz malenkostna potratnost povzročiti gospodarstvu veliko škodo. Poglejmo! Če gori luč vsak dan samo deset ali dvajset minut po nepotrebnem, znaša to v enem letu že precejšnjo vsoto. Če se pokurita vsak dan samo 2 kg premoga ali par polen drv po nepotrebnem, je v nekaj letih izguba na premoženju, povzročena iz gole malomarnosti, že prav občutna, ker bi dobila gospodinja za drva, ki bi jih lahko prodala, že lep denar. Varčna gospodinja bo vsak dan pogledala tudi v hleve, kako je delo pri živini opravljeno. Od živinoreje naj gospodinja ne pričakuje dobička, če ni preskrbljeno za snago hleva in živali, za redno krmljenje, in da žival ne trpi žeje. Gospodinja nadzoruje posle in delavce tudi pri poljskem delu. Kaj pravi pripovedka o gospodnji in skrivnostni skrinjici? Lepo gospodarstvo je imelo vse pogoje, da napreduje in donaja dobiček, a je kljub temu šlo rakovo pot. Vsa v skrbeh se napoti gospodinja k puščavniku, ki je slovel po svoji modrosti. Modri mož ji je dal majhno skrinjico. S to skrinjico v rokah, katere pa ne sme nikdar odpreti, naj skozi tri tedne vsak dan zjutraj, opoldne in zvečer pogleda v kuhinjo, hleve in v druge gospodarske prostore. Učinek skrivnostne skrinjice se je kmalu pokazal. Vsa vesela je nesla gospodinja ob določenem roku modremu možu skrinjico nazaj in ga je prosila, naj ji vendar pokaže čudežno moč skrinjice. — Kaj je bilo v skrinjici? Nič! Čudežna moč je obstojala v tem, da so posli, redno nadzorovani po svoji gospodnji, začeli točno in vestno opravljati svoja dela.

Razumna gospodinja varčuje tudi pri obleki, vendar ne v zanemarjenosti obleke. Z velikim trudom in stroški nabavljenilo perilo puste nekatere gospodinjke cele tedne malomarno ležati umazano v kakem vlažnem prostoru, da perilo že po par letih razpade. Pri perilu in obleki je treba včasih narediti samo par vbodljajev, pa je popravljeno. Ako se taka majhna popravila odlašajo, postane vsled zanikarnosti gospodinjke perilo ali obleka nerabna, dasi bi sicer še dolgo služila. Varčna gospodinja si kupuje in napravlja praktično in svojemu stanu primerno obleko in tudi ni sužnja enodnevnne mode. — Za vsakdanjo ali delavno obleko izbere trpežno in primerno blago, ki se lahko brez škode pere.

Veliko prištedi gospodinja tudi pri tem, ako zna moško in žensko perilo ter delovne obleke šivati sama. Težko se izhaja v hiši, kjer je vsako stvar treba nesti šivilji, ki si svoje delo drago zaračuna. Zato je neodpustljivo, da matere-gospodinjke ne polagajo prav nič važnosti na to, da bi se doraščajoče hčerke naučile šivati.

Pa bo kdo rekel: Gospodinja ima vendar dovolj drugih skrbi in dela, pa se naj ukvarja še s šivanjem! Res je, da je prav malo takih gospodinj, ki bi ne bile preobložene z delom, toda gospodinja, ki varčuje tudi s časom, bo dobila kak prost trenutek tudi za šivanje. Zlasti pa izkoristi za to delo deževne dni in zimski čas.

Perutninarstvo.

Skoraj misliti si ne moremo gospodinjke, zlasti na deželi ne, da bi ne redila perutnine. Ali reja perutnine donša dobiček ali ne, je največ odvisno od znanja in sposobnosti gospodinjke. O tem se bomo pogovorile v eni prihodnjih števil. Danes se omejimo na to, kako pridemo do dobrih plemen in kako ravnamo s piščanci.

Ako hočemo imeti perutnino domače reje, moramo že zgodaj spomladi misliti na to, Marec in april, deloma še tudi maj, je najprimernejši čas, da pripravimo vse potrebno za valitev. Po nekaterih krajih, kjer so se vsakovrstni stroji že bolj uveljavili kot pri nas, so uvedli umetne valilnike, ki vale piščeta s pomočjo električne ali plinske toplote, torej brez koklje. Za gospodinjstvo v malem obsegu se umetni valilniki sploh ne izplačajo.

Za kokljo izberemo mirno, zanesljivo žival, ki se gospodinjke prav nič ne boji, kadar se ji približa. Najbolje tako, ki je že večkrat valila in se je obnesla kot dobra varuhinja piščet. Težke kokoši pa niso primerne za kokljo, ker jajca stro. Tudi kokoš z močno obraslimi nogami ni primerna za kokljo. Podložimo koklji le toliko jajc, da so vsa dobro pokrita.

Za valjenje vzamemo le oplojena jajca, stara največ 10—12 dni. Paziti je tudi treba,

da so vsa jajca približno enako velika in enako stara. Kazlika med starostjo posameznih jajc naj ne presega 3—5 dni. Jajca s prav tankimi lupinami tudi niso za valjenje. Najboljše je, da vzamemo za valjenje jajca domačega gnezda od dobrih jajčaric. Zato pa moramo zamenjati petelina vsaj vsako drugo leto. Ako dobimo jajca za valjenje od drugod, da se med prevažanjem pretresajo, jih pustimo tri dni počivati. Če so jajca umazana, ali jih kokoš med valjenjem ponesnaži, jih obrišemo z vlažno volneno krpo. Umivati jih ne smemo nikoli.

Prostor, kjer koklja vali, naj bo suh, zraven in ne prehladen. Najbolje v kakem kotu, kjer je koklja varna pred živalmi, pa ima tudi mir pred ljudmi. Ako vali v enem prostoru istočasno več kokelj, postavimo med gnezda pregrado, da se koklje med seboj ne vidijo. — Gnezdo napravimo iz drobne slame ali sena v primerno velikem nizkem zabojčku, ali v kaki drugi primerni posodi. V toplem gnezdu se prav rad zaredi mrčes, ki kokljo muči, da ne more mirno sedeti. Zato potresemo gnezdo, preden denemo vanj jajca in kokljo, s praškom zoper mrčes. Tudi koklji natresimo med perje nekaj takega praška.

Ves čas valjenja naj dobi koklja samo trdo zrnato hrano. Parkrat ji lahko damo tudi malo mehke hrane, zelenje ji dajati, pa ni primerno. Sveža voda ji ne sme manjkati noben dan. V vodo denemo par zarjavelih žebeljev. Posoda zvodo in zrnjem naj bo postavljena v višini gnezda in tako blizu, da koklji ni treba stopiti iz gnezda, ko zoblje ali pije. Blizu gnezda postavimo tudi primerno posodo s peskom ali s prstjo, da se koklja lahko okoplj.

Peti ali šesti dan valjenja je možno dognati, ali so bila vsa jajca oplojena. V oplojenem jajcu, držeč ga proti solncu ali luči, opazimo črno liso v bližini rumenjaka, neoplojeno jajce pa je čisto-rumenkasto. Taka jajca vzamemo seveda iz gnezda in jih še lahko porabimo v kuhinji.

V drugi polovici valjenja jajca niso več tako občutljiva, če koklja tudi za par minut gnezdo zapusti. — Navadno traja valjenje 21 dni. Večkrat se izvalitev zakasni, ker je jajčna lupina preveč debela in trdna. V tem primeru prav rahlo udarimo jajce s kakim predmetom, n. pr. s ključem, da dobi lupina male razpoke! Jajčne kožice ne smemo pri tem prav nič poškodovati. (Nadaljevanje.)

Kuhinja.

Pustni krofi. Deni v lonček $\frac{1}{4}$ l mlačnega mleka, žlico sladkorja in 3 dkg kvasu. V toplo skledo pa presej $\frac{3}{4}$ dkg fine moke, naredi v sredo jamo, vlij vanjo $\frac{1}{4}$ l mlačnega mleka, 6 žlic presnega masla ali goste kisle smetane, žlico stolčnega sladkorja, 3 žvrkljane rumenjake, vzhajani kvas in malo soli

ter napravi prav mehko testo. Nato postavi skledo na toplo. Dobro vzhajano testo razvaljaj za pol prsta debelo in izreži iz njega z obodcem krofe. Na sredo krofov deni malo marmelade in položi nanj drugi krof. Ob robu pritisni s prsti, da se primeta. Nato jih izreži še z manjšim obodcem ter jih polagaj na prtič, potresen z moko. Ko vzhajajo, jih peci v nepregho razbeljeni masti. Peci jih tako, da je zgornja stran krofa najprej v masti. Ko so spodaj bledorumeni, jih obrni. Ven jih jemlji z žičasto zajemalko in deni tako, da jim mast oteče, nakar jih potresi s sladkorjem. — Ako hočemo imeti res lepe krofe, moramo vzeti najfinejšo moko, sladkor presejan. Testo mora biti prav rahlo in obodce ne sme biti premajhno.

Ocvirkova pogača. V skledo deni 1 kg moke, 3 dkg v mleku vzhajanega kvasu, 4 žlice presnega masla, $\frac{1}{4}$ l mlačnega mleka, malo soli ter vse skupaj premešaj. Testo naj bo prav mehko in gladko, nakar mu primešaj pol litra prav drobno zrezanih ocvirkov, deni v pomazan model ali pekačo ter postavi na toplo, da vzhaja. Potem speci in daj kolikor mogoče vroče na mizo.

Zdrobna jed s sadnim sokom. $\frac{1}{4}$ l vode, $\frac{1}{4}$ l malinovega ali kakega drugega sadnega soka, 3 žlice sladkorja in ščep soli deni v kozico in postavi na ogenj. Ko tekočina zavre, stresi med neprestanim mešanjem vanjo $\frac{1}{4}$ l pšeničnega ali koruznega zdroba. Ko se zdrob zgosti in je kuhan, ga deni v primerno posodo ali model, ki ga prej oplakni z mrzlo vodo. Ko se ohladi, zvrni jed lepo na krožnik. Zraven daj kuhane češplje ali kak drug kompot.

Telečje srce kot pečenka. Nasoljena telečja srca pretakni s prekajeno slanino, obloži z lupinami limone, s peteršiljem, čebulo in česnom ter jih speci naglo in lepo rumeno kot pečenko. Zraven se poda spečen krompir, kislo zelje ali solata.

Pridobivajte novih naročnic!

Okno v svet

V Nemčiji predlagajo nov ženski poklic: poklicno šolano gospodinjsko posvetovalko, ki mladim gospodinjam posreduje praktično znanje, ki ga še nimajo.

Zveza nemških ženskih društev je imela svoje 16. zborovanje od 28. sept. do 4. okt. 1929 v Königsbergu. Glavna predavanja so bila: Deset let državljanka. Država in družina. Žena v kmetiskem gospodarstvu. — Izmed manjših referatov je bil posebno zani-

Vrt.

Ako je kopno, pričnemo proti koncu februarja pripravljati za prve setve. Na prosto brez skrbi sejemo peteršilj, korenje in zeleno, ki vse zelo počasi kali. V prav solčne in zavetne lege sejemo tudi berivko, špinačo in grah. Potaknemo tudi čebulček in česenj. — V tople grede ali zabojčke sejemo kolerabce, ohrovt, zgodnje zelje, salato. — Divjo trto in razne druge vzpenjalke obrežimo in privežimo. Obrezujemo in trebimo lepotično grmovje in živo mejo. Za snaženje sadnega drevja je sedaj najugodnejši čas.

Vprašanja iz zdravstva.

(Odgovarja dr. J. M.)

1. Na dopisnico z Rodice A. M. odgovarjam sledeče: Sepdelenkur ni poznata med nami Slovenci in se ne prakticira. Tudi znanstvene revije, ki nas obveščajo o vseh napredkih, je ne omenjajo. Zato svetujem počakajte s tem, če ni to le kaka reklama, ki ima vse druge namene, kakor pa zdravje človeka.

2. Naročnica »Vigredi« J. C. toži nad svojim živčnim stanjem: da ji v ušesih zvoni, da jo muči domišljija, srce ji je razburjeno itd. Iz slike, ki jo na kratko poda, sodim, da ima kako organično napako, ali srce ni v redu, ali pa je splošno živčno stanje obolelo. Tudi ušesa si mora dati pregledati. Obrne naj se gotovo na zdravnika, ki naj jo temeljito pregleda. To se da določiti sigurno le s pregledom po zdravniku. Iz pisma se to ne da dobro razvideti. Včasih bolnik popisuje vse stvari na dolgo in široko, tega pa, kar bi bilo bistveno za zdravnika, pa ne omeni in zato se iz vsakega pisma ne da razvideti, ampak le ugibati. In J. C. naj se le zaupno obrne do kakega izkušenega zdravnika, ki ji bo svetoval vse potrebno.

miv ta-le: Izboljšanje življenjskih pogojev kmetске žene z racionalizacijo kmetskega obrata. Zelo poučne so bile tudi statistike o delu kmetске žene. — Temu zborovanju je sledil še poklicni posvet in obravnavanje starostne oskrbe žene.

Od 10. do 13. okt. pret. leta je bila v Berlinu razstava centrale gospodinjskih društev pod naslovom: »Kaj, kako, kje kupuje in kuha naša gospodinja?« Poleg celotnega

materijala, ki ga gospodinja potrebuje za svoje gospodinjstvo, so bili razstavljeni tudi predmeti strokovnih trgovin za obleko, obutev, pokrivala in sicer v konzumih in zadrugah, pa tudi v prosti trgovini. Izstavljene statistike so kazale, da je nemška gospodinja zelo smoterna, bodisi z ozirom na čas in kraj nakupa, pa tudi v uporabi nakupljenega. Omeniti je treba, da so bile te statistične tabele tako prikupljivo urejene in lahko razumljive, da so jih celo žene, ki sovražijo vsako statistiko, z zanimajem opazovale.

V gospodinjstvu angleške kraljice v Londonu je zaposlenih mnogo deklet zlasti pri pospravljanju sob in pri serviranju. Preden pa ta dekleta za stalno nastopijo službo, morajo prestati dobro preskušnjo. Prvih šest tednov, ko so na poskušnji, nič drugega ne delajo kot od jutra do večera pomivajo posodo. Ko je vsaka sto kosov dvajsetkrat po vrsti pomila in obrisala brez najmanjše poškodbe, pride v drugo stopnjo vaje. 14 dni potem briše prah in snaži vaze, porcelanaste nastavke, čaše in stekleno posodo. K temu

pridejo vaje vseh vrst snaženja. — Take dolgotrajne in temeljite vaje so zato potrebne, da so silno dragocene posode, ki jih ima angleška kraljeva rodbina, v pravih rokah in res obvarovane vsake škode. In res se tam zelo redkokdaj kaj ubije.

Na podlagi zadnjih statistik je v Aziji 7,351.961 katoličanov.

Ob času katoliškega shoda v Freiburgu v letošnjem poletju je društvo katoliških mladih žen razstavilo »Krščanski dom«. Ker je bil smisel kat. shoda osredotočen na rešitev družine, so te gospe nazorno pokazale, kakšen naj bo dom. Privatna hiša je bila preprosto in okusno opremljena. Vsaka soba je predstavljala praznik cerkvenega leta, kakor naj bi ga vsaka družina praznovala. — Kot spomin na to razstavo je v zalogi Herder dobiti album s slikami (1.40 M). Ta razstava je pokazala samobitnost kat. ženstva bolj kot vsi govori in programi.

Iz uredništva in uprave

Vse one, ki so prejele 1. št. Vigredi in prilogo, pa ne mislijo postati stalne naročnice, naj pošljejo oboje nazaj, ker nam je zaradi mnogih novih naročnic 1. št. Vigredi in priloge skoro popolnoma pošla.

Morob Agard. »Zima.« Vse preveč vsakdanje povedano, kljub temu, da so rime z malimi izjemami dobre in tudi pevska mera. Misli so bile v našem slovstvu že večkrat izražene na podoben način. — »Obisk.« Bo, ma'o okrajšana. — »Mehko snežinke padajo.« Prva kitica kot pesem občutja in nastrojenja ugaja, druga ne radi spremembe ritma in logične nedoslednosti.

Tugomira. Leposlovni poizkus je za Vas častno izpričevalo, da imate srce in dar opazovanja in da ste marsikaj brala. Ob enem prvenču je seve težko izreči sodbo, prvenčici poznejših mojstrov so že večkrat šli — v koš. Za javnost se res veliko terjaja. Vsaka vaja pa koristi vsaj nemu.

Naš tolmač.

Inferiornost: manjvrednost;
indolencija: brezbriznost, brezčutnost;
ingerenca: vplivanje, vmešavanje;
malverzacija: poneverjenje;
drastično: n. pr. pripovedovanje, vplivno, da prime;
efekt: vpliv, vtis, poudarek, učinek;
eklampsija: neke vrste krča;
frikasé: sesekljano meso v omaki;
fustane'a: srajca, ki jo n. pr. nosijo Albanci vrhu hlač;
garderoba: shramba za obleko; tudi obleka sama;
gradacija: stopnjevanje;
Himalaja: indijsko gorovje, dobesedno: dom snega;
horizont: obzorje;
honoracije: zastopniki višjih stanov.

Izhaja vsak mesec. — Naročnina znaša 25 Din, z mesečno prilogo 50 Din, če se naroči 20 izvodov (brez priloge) pod enim naslovom, le 20 Din; za inozemstvo 32 Din, s prilogo 64 Din. — Izdaja Konzorcij Vigredi (Vida Masič) v Ljubljani, Ljudski dom. — Uredništvo in upravništvo je v Ljudskem domu.

VIGRED

si želite v Vaši sobi, polno
pesmi,
godbe,
veselja.

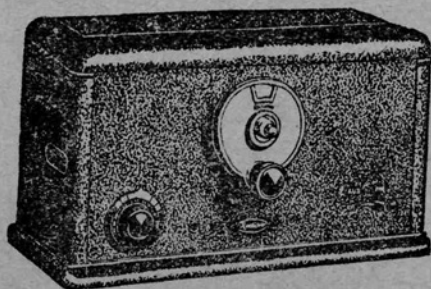
Nabavite si moderen radijski aparat,
ki Vam nosi dan za dnem vse to v
Vašo sobo!

Obrnite se še danes
na prodajni oddelek

RADIO LJUBLJANA

MARIBOR

Gosposka 37 **LJUBLJANA**
Miklošičeva 5

JUGOSLOVANSKA TISKARNA V LJUBLJANI

Najbolje urejena:
tiskarna
knjigoveznica
klišarna
kamen-, offsettisk
bakrotisk

Prvovrstna izvršitev
Zmerne cene

NAJMODERNEJŠA GRAFIKA JUGOSLAVIJE

Zavarujte svoje življenje,
poslopje, premičnine pri

VZAJEMNI ZA- VAROVALNICI

V LJUBLJANI,
Dunajska cesta 17

Podružnice:

Zagreb, Pejačevićev trg br. 15
Sarajevo, Vrbanja ulica br. 4
Celje, Breg šte. 33 - - -

Nega naravne lepote.

Velika priljubljenost Elida-proizvodov leži brezdvomno v nepremagani kakovosti. Ti fabrikati so enakovredni najboljšim inozemskim proizvodom. Elida Vam daje vse ono, kar potrebujete za negovanje Vaše naravne lepote.

ELIDA